

pohjola

Pohjoismaiden ministerineuvosto
Pohjoismaiden neuvosto

Modernia yhteistyötä Pohjoismaiden parhaaksi

Kulunut vuosi Pohjoismaiden neuvostossa ja Pohjoismaiden ministerineuvostossa 2006

'06

'06

Kuvat s. 2, 25, 40: Kuvia alkuperäiskansojen kansainvälisiltä Reflections in Northern Sky -kulttuurifestivaaleilta, jotka pidettiin Virossa. Kuvat s. 2, 25 ja 40: Kersti Sepper. Uputuskuva s. 25: Tiiu Kirsipuu.

Etukansi: Musiikkiyhtye The Gogmagogs. Yhtye osallistui pohjoismaiseen disturbances-musiikkisymposiumiin. *PR-kuva.* Takakansi, pikkukuvat: Burst. Kuva: G. Magni Agústsson; Vertebra. Kuva: Petri Heikkilä; URGE. Kuva: Ulrik Wivel; Polaroid. Kuva: © Jo Strømgren Kompani. Oikeanpuoleinen kuva: The Madman's Garden. Kuva: Martin Sirkovsky. Kuvat s. 1, 3 ja 28–29: Magnus Frölander (MF). Kuvat s. 4 ja 9: Johannes Jansson (JJ). Kuvat s. 16–17: JJ; JJ; MF; JJ; MF; MF; MF; MF; MF; MF; MF; MF; JJ; MF.

Pohjoismainen kulttuuriyhteistyö uudistui vuoden 2006 lopussa. Moni laitos lakkautettiin, ja niiden tilalle perustettiin Pohjoismaiden kulttuuripiste hallinnoimaan taide- ja ammattirajat ylittäviä ohjelmia. Tämän vuosikertomuksen kuvat kertovat monipuolisesta kulttuuriyhteistyöstä, jota on tehty pohjoismaisen yhteistyön alaisuudessa tai jota on tuettu yhteistyövaroista. Kuvat on poimittu tanssin, oopperan, runouden ja näyttämötaiteen maailmasta sekä pohjoismaisten tietokonepelien tuotantoa tukevasta projektista. Kuvat ulottuvat lännestä itään eli Färsaarilta Latviaan. Lisäksi mukana on kuvakollaasi Pohjoismaiden neuvoston Kööpenhaminan-istunnosta.

Modernia yhteistyötä Pohjoismaiden parhaaksi

Kulunut vuosi Pohjoismaiden neuvostossa ja Pohjoismaiden ministerineuvostossa 2006

ANP 2007:716

© Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto,
Kööpenhamina 2007
ISBN 978-92-893-1491-6

Paino: Saloprint A/S, Köpenhamn 2007

Suunnittelu: Par No 1 A/S

Painos: 500

Painettu ympäristöä säästävälle paperille, joka täyttää
pohjoismaisen Joutsenmerkin kriteerit.

Printed in Denmark

Julkaisua voi tilata osoitteesta www.norden.org/order.

Muita julkaisuja on osoitteessa www.norden.org/publikationer.

Nordisk Ministerråd

(Pohjoismaiden ministerineuvosto)
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Puhelin +45 3396 0200
Faksi +45 3396 0202

Nordisk Råd

(Pohjoismaiden neuvosto)
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Puhelin +45 3396 0400
Faksi +45 3311 1870

www.norden.org

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on maailman vanhinta ja laajamittaisinta alueellista yhteistyötä. Siihen osallistuvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti. Yhteistyö vahvistaa Pohjoismaiden yhteenkuuluvuutta maiden yhtäläisyyksiä ja kansallisia erityispiirteitä kunnioittaen. Lisäksi se edistää hyvää naapuruutta ja parantaa mahdollisuuksia valvoa Pohjoismaiden etuja kansainvälisissä yhteyksissä.

Pohjoismainen yhteistyö sai viralliset puitteet vuonna 1952, jolloin Pohjoismaiden neuvosto perustettiin maiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelimeksi. Vuonna 1962 Pohjoismaat allekirjoittivat Helsingin sopimuksen, joka on edelleenkin pohjoismaisen yhteistyön ohjenuorana. Vuonna 1971 perustettiin Pohjoismaiden ministerineuvosto, joka on viiden Pohjoismaan sekä Ahvenanmaan, Färsaarten ja Grönlannin hallitusten välinen yhteistyöelin.

Sisällys

06	Esipuhe
09	Pohjoismaat voittaja-alueena
09	Uudistuminen ja yhteistyö Pohjois-Euroopassa
10	Pohjoismainen huippukokous – uudenlaista poliittista vuoropuhelua
11	Pohjoismaiden vahvuudet – tutkimus, innovaatio ja tieto
15	Pohjoismainen hyvinvointimalli
16	Rajaesteet
16	Pohjola maailmalla
21	Itämeri-yhteistyö
21	Parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö
21	Pohjoinen ulottuvuus
22	15 vuotta yhteistyötä Viron, Latvian ja Liettuan kanssa
22	Ministerineuvoston toimistot juhlivat
24	Yhteinen ohjelma huipensi parlamentaarikoiden juhlan
25	Luoteis-Venäjä
25	Kaliningradin toimisto
25	Osaamisen kehittämistä ja verkostoitumista edistävä liikkuvuusohjelma
25	Kansalaisjärjestöohjelma
25	Parlamentaarista verkostoitumista
25	Pohjoiset alueet
26	Ympäristö ja sairaudet Barents-kokouksen aiheina
26	Arktiksen parlamentaarikkoyhteistyö
28	Länsi-Pohjola ja sen naapurit
28	Valko-Venäjä
28	Co-existence or no existence
30	Pohjoismainen kulttuuriyhteistyö
30	Pohjoismaisen kulttuuripisteen ohjelmat
32	”Oceanen”, ”Zozo” ja akusmaattinen musiikki palkittiin
32	Pohjoismaiset kielet ovat cooleja
33	Pohjoismaisia makupaloja kulttuuriyössä
33	Kirja- ja kirjastomessut
33	Uusi sivusto tuleville elokuvantekijöille
34	Kestävä Pohjola
34	Huolta ilmaston tilan huononemisesta
34	Luonto- ja ympäristöpalkinto Färsaarille

34	Energiayhteistyöstä vientituote
36	Vihreä on kaunista – paitsi leväautoissa
36	Ydinturvallisuus
37	Luonnon monimuotoisuus ja geenivarat
37	Parempaa elämänlaatua Pohjolaan
37	Terveellisempää ruokaa ja lisää liikuntaa
37	Elintarvikkeiden merkintä ja markkinointi
37	Kansanterveyspalkinto
37	Turvallisempia elintarvikkeita
39	Lintuinfluenssa ja muut kulkutaudit
39	Alkoholi
39	Ihmiskauppa ja prostituutio
39	Ympäristö ja rikollisuus yhteistyön keskiöön
40	Tiedotustoiminta
41	Tietoa Pohjoismaiden neuvostosta ja Pohjoismaiden ministerineuvostosta

Kuluneen vuoden aikana me saatoimme tyytyväisinä todeta, että pohjoismaisella yhteistyöllä on kansalaisten huomattava tuki. Tämä ilmeni Pohjoismaiden neuvoston teettämästä mielipidetutkimuksesta, jonka mukaan yhteistyöhön kohdistuu suuria odotuksia. Tulokset ovatkin omiaan toimimaan kannustimena tulevassa työskentelyssä.

Pohjoismaisen yhteistyön uudistaminen jatkui vuonna 2006 sekä Pohjoismaiden ministerineuvostossa että Pohjoismaiden neuvostossa.

Vuonna 2005 uudistetut 11 ministerineuvostoa kehittivät työtapojaan. Tavoitteena on mukauttaa hallitusyhteistyötä nykyistä paremmin eurooppalaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön ja lisätä siten pohjoismaisen yhteistyön tarkoituksenmukaisuutta.

Kulttuurialalla päätettiin kokonaisvaltaisesta uudistuksesta, joka siirtää yhteistyön painopisteen sektorikohtaisesta ja laitosjohtoisesta toiminnasta teemoihin ja määräaikaisiin ohjelmiin. Uusien ohjelmien tavoitteena on ohjata entistä suurempi osa kulttuurisektorin resursseista tasaisesti koko Pohjolaan.

Myös sosiaali-, terveys- ja työmarkkinasektoreita uudistettiin arvioimalla laitos- ja valiokuntarakenteita.

Kansainvälisellä areenalla ministerineuvosto käynnisti vuoden aikana niin sanotun Itämeri-aloitteen (BSI). Nykyisestä verkosto- ja vaihto-ohjelma Nordplusista päätettiin lisäksi kehittää uusi puiteohjelma, johon balttilaiset hakijat voivat osallistua tasavertaisesti pohjoismaalaisten kanssa.

Toimintavuonna ryhdyttiin toteuttamaan myös uutta Venäjä-ohjelmaa sekä koulutushanketta, joka mahdollistaa valkovenäläisten yliopisto-opinnot Vilnassa (EHU) ja Ukrainassa. Kauan suunnitteilla ollut ministerineuvoston Kaliningradin-toimisto avattiin syyskuussa, ja myös Itämeren alueen kansalaisjärjestöyhteistyötä vahvistettiin vuoden aikana.

Globalisaatio oli keskeinen kohta pohjoismaisessa päiväjärjestyksessä. Lisäksi se oli yksi pääaiheista Pohjoismaiden neuvoston istunnon alkajaisiksi pidetyssä huippukokouksessa, jossa käytiin entistä laajapohjaisempaa poliittista keskustelua.

Vuonna 2006 aloitettiin myös uusimuotoinen yhteistyö Baltian yleiskokouksen kanssa. Konkreettisiin asioihin keskittyvä valiokuntatyö tiivistyi, ja järjestöt keskustelivat poliittisista linjauksista sekä yhteisen työohjelman hyväksymisestä.

*Frida Nokken, neuvoston johtaja,
Pohjoismaiden neuvosto*

*Halldór Ásgímsson, pääsihteeri,
Pohjoismaiden ministerineuvosto*

Liettualaisrunoilija Birutė Mar kuudensilla pohjoismaisilla runofestivaaleilla Virossa. Kuva: Teet Malsroos.

Kuvat s. 6 ja 33: Kuvia oopperasta "Í Óðamansgarði" eli Hullun puutarha, joka esitettiin Färssaarten Pohjolan-talossa Tórshavnissa. Kuvat: Martin Sirkovsky.

Pohjoismaat voittaja-alueena

Pohjoismaista yhteistyötä hallitsi vuoden aikana keskustelu siitä, miten Pohjoismaat voivat säilyttää huipusijoituksensa kansainvälisissä tutkimuksissa, jotka koskevat kilpailukykyä, kestäväää kehitystä ja hyvinvointia. Koska Pohjoismaat ovat voittaja-alue, yhteistyöllä on voitu tukea vahvasti myös itänaapureiden demokraatiakehitystä ja yhteiskuntien rakentamista.

Uudistuminen ja yhteistyö Pohjois-Euroopassa

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2006 puheenjohtajamaa Norja korosti, että globalisaation haasteet edellyttävät Pohjoismailta uudistumista. Norja keskittyi kaudellaan kolmeen pääalueeseen:

- pohjoismainen hyvinvointimalli
- tieto, uudistuminen ja lisäarvon luominen
- yhteistyö Euroopan pohjoisilla alueilla.

Lisäksi Norja säilytti ohjelmassaan seuraavat kaksi aiemman puheenjohtajamaan pääaihetta:

- rajaestetyö
- pohjoismaisen yhteistyön uudistaminen ja modernisointi.

Norjan pohjoismainen yhteistyöministeri Heidi Grande Røys ilmaisi Pohjoismaiden neuvoston istunnossa marraskuussa hallituksensa tyytyväisyyden ohjelman toteutumiseen. Hän korosti erityisesti pohjoisten alueiden yhteistyötä, Venäjä-ohjelmaa, hyvinvointiasioita ja ministerineuvoston budjettiprosessin uudistamista.

Kulttuuriyhteistyön uudistaminen oli vuoden 2006 suurin uudistus, jonka lisäksi päätettiin aloittaa sosiaali- ja terveysalan laitosten ja yhteistyöelinten läpikäynti.

Pohjoismainen huippukokous – uudenlaista poliittista vuoropuhelua

”Pohjola on yksi maailman menestyvimmistä alueista, ja maamme pärjäävät hyvin kansainvälisessä kilpailussa. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että me pohjoismaalaiset uskallamme tarttua globalisaation haasteisiin pelkäämättä muutoksia. Globaali talous edellyttää meiltä tietoa, luovuutta ja nopeaa mukautumista.” Nämä olivat tervetuliaissanat, joilla Pohjoismaiden neuvoston presidentti Ole Stavad aloitti Tanskan kansankäräjillä Kööpenhaminassa pidetyn pohjoismaisen huippukokouksen lokakuussa 2006. Kokouksen aiheena oli hyvinvointiyhteiskunnan ja markkinavoimien tasapaino Pohjoismaiden kamppaillessa kärkisijasta kansainvälisellä areenalla.

Huippukokouksessa keskustelivat kaikkien Pohjoismaiden pääministerit ja itsehallintoalueiden johtajat yhdessä oppositiojohtajien ja Pohjoismaiden neuvoston jäsenten kanssa. Kokous uudisti onnistuneesti neuvoston istuntoa, joka on Pohjoismaiden parlamentaarisen yhteistyön vuotuinen huipentuma.

Keskustelussa oltiin hyvin yksimielisiä siitä, että pohjoismainen hyvinvointimalli on auttanut tekemään Pohjoismaista voittaja-alueen, mutta myös muutosehdotuksia tehtiin. Ne koskivat todellisia mahdollisuuksia yksityisten hoivavaihtoehtojen valintaan, ulkopuolisuuden ja köyhyystaskujen torjumista sekä varautumista väestön ikääntymiseen. Tanskan pääministeri Anders Fogh Rasmussen tiivisti keskustelun toteamalla, että pääministerien on terästydyttävä Pohjoismaiden johtoaseman säilyttämiseksi. Hänen mukaansa toimenpiteitä tarvitaan viidellä alueella, jotka ovat rajaesteiden poistamisen jatkaminen, tutkimus- ja innovaatioyhteistyön parantaminen varsinkin energia- ja ympäristöalalla sekä elinkeinoelämän vahvistaminen klustereilla, joista hän mainitsi Juutinrauman alueen Medicon Valleyn. Lisäksi tarvitaan yhteispohjoismaista markkinointia sekä globalisaatio-neuvostoa, kunhan tällainen neuvosto ei jarruta tulevaa työtä. Pohjoismaiset yhteistyöministerit saivat tehtäväkseen valmistella asian pääministereiden päätettäväksi.

Istunnossa herätti huomiota myös hänen kuninkaallisen korkeutensa Jordanian prinssi Hassanin vierailu.

Hän vastaanotti ”Co-existence of civilizations” -projektin suojelijana Pohjoismaiden neuvoston vastaukset projektin haasteisiin. Neuvosto päätti myös asettaa ohjausryhmän, jonka tulee muun muassa tehdä aloite foorumista, jolla keskusteltaisiin kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja rinnakkainelolon edistämisestä. Pohjoismaiden hallituksia kehoitettiin lisäksi laatimaan indikaattoreita, joilla voidaan havainnollistaa siirtolaisien kotoutumisen edistymistä.

Istunnossa keskusteltiin kiivaasti itsehallintoalueiden asemasta pohjoismaisessa yhteistyössä. Kolme itsehallintoaluetta vaativat toimenpiteitä, mutta päätöksiä voidaan tehdä vasta tulevassa istunnossa.

Istunnon kyselytunti poiki rajaesteisiin liittyviä kysymyksiä, joissa pohdittiin EU-direktiivien synkronoitua täytäntöönpanoa, eläkkeiden verotusta ja sitä, miten tanskalainen Dankort-pankkikortti hankaloittaa Juutinrauman alueen yhdentymistä. Rajaesteet olivat myös erillisenä päiväjärjestyksen kohtana. Kyselytunnilla keskusteltiin niin ikään homojen asemasta Färsaarilla.

Istunnon muita keskustelunaiheita olivat ihmiskaupan ja hotelliprostituution vastustaminen, ilmasto- ja energiyhteistyö, terveyden ja elämänlaadun parantaminen, lasten- ja nuorisopsykiatria, alkoholipolitiikka, kielipolitiikka sekä tutkimus- ja innovaatioyhteistyö.

Neuvosto tuki ehdotusta ihmiskaupan uhrien turvatoimen perustamisesta Pohjoismaihin, Luoteis-Venäjälle ja Baltian maihin. Lisäksi hyväksyttiin ehdotus yhteispohjoisesta toimintasuunnitelmasta seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvan ihmiskaupan torjumiseksi.

Neuvosto päätti boikotoida seksipalveluja välittäviä hotelleja ja luoda verkkosivuston hotelleista, jotka takaavat, etteivät ne välitä seksipalveluita.

Istunnossa hyväksyttiin jäsen ehdotus, jossa vaaditaan tehokkaita toimia lasten ja nuorten psykiatrisen hoidon saatavuuden parantamiseksi ja hoitojono-ongelmien ratkaisemiseksi. Tavoitteena tulee olla, ettei ensimmäistä vastaanottoaikaa tarvitse odottaa enempää kuin 7–10 päivää ja että kaikille potilaille laaditaan yksilöllinen hoitosuunnitelma.

Istunnossa sovittiin myös biopolttoaineyhteistyöstä sekä rajaesteiden poistamisen vauhdittamisesta.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2007 puheenjohtajamaa Suomi kertoi ohjelmaansa ”Mahdollisuuksien Pohjoismaat – lähellä sinua” sisältyvistä suunnitelmista. Ohjelmassa painotetaan kilpailukykyä, hyvinvointia, tutkimusyhteistyötä ja innovaatiota sekä pohjoismaisen yhteistyön näkyvyyden lisäämistä.

*Pohjoismaiden neuvoston
presidentti Ole Stavad*

Ohjelmaan sisältyvä pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö on suoraa jatkoa Suomen EU-puheenjohtajakaudelle. Muita painopistealueita ovat Itämeri-asiat, kestävä kehitys ja kestävä energiapolitiikka sekä rajaesteet.

Pohjoismaiden ulko- ja puolustusministerit antoivat istunnossa selonteon yhteistyöstään, jossa oli keski-tytty mm. ihmiskauppaan, pohjoisiin alueisiin, YK:n uudistamiseen ja terrorismin vastustamiseen. Yhteis-kunnallinen turvallisuus, köyhyyden vähentäminen, liikakalastus ja Darfurin kriisi olivat esimerkkejä ulko- ja turvallisuuspoliittisista puheenaiheista.

Pohjoismaiden pääministereillä oli istunnon aikana yhteinen kokous sekä kokous Baltian pääministerien kanssa. Kokouksissa keskusteltiin mm. rajaesteistä ja Itämeren alueen energiayhteistyöstä. Pohjoismaiden ulkoministerien kokouksessa taas käsiteltiin Venäjä-suhteita ja Islannin turvallisuuspoliittista tilannetta.

Neuvoston puheenjohtajiston ja pääministerien yhteiskokouksessa keskusteltiin Pohjoismaista voittaja-alueena sekä itsehallintoalueiden asemasta. Puheenjohtajiston ja ulkoministerien kokousta taas hallitsivat Itämeri-yhteistyö ja kulttuurien rinnakkaine-lo. Puheenjohtajisto keskusteli myös Baltian yleiskoko-uksen johdon kanssa tulevasta yhteistyöstä, allekirjoitti yhteistyösopimuksen Länsi-Pohjolan neuvoston kanssa sekä käsitteli budjettiaan ja työohjelmaansa Pohjois-maiden parlamenttien puhemiesten kanssa.

Norjan saamelaiskäräjien puheenjohtaja Aili Keski-talo luovutti istunnolle luonnoksen pohjoismaiseksi

saamelaisopimukseksi, jota hän pyysi parlamentaarik-koja tukemaan. Sopimuksen piiriin kuuluvat Venäjän, Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaiset.

Pohjoismaiden parlamentaari-koille ja hallitusten jäse-nille, balttilaisille, venäläisille ja muunmaalaisille vie-raille sekä lukuisille toimittajille järjestettiin istunnon aikana useita oheistapahtumia. Niistä mainittakoon Tivolin konserttitalissa pidetty neuvoston kirjallisuus-, musiikki-, elokuva- sekä luonto- ja ympäristöpalkinto-jen jakotilaisuus.

Norjalainen Dagfinn Høybråten valittiin istunnossa neuvoston vuoden 2007 presidentiksi. Väistynyt presi-dentti Ole Stavad keskittyi kaudellaan pohjoismaisen hyvinvointimallin kehittämiseen globaalin talouden kilpailutekijänä, varsinkin Venäjän kanssa tehtävän Itämeri-yhteistyön vahvistamiseen sekä jäljellä olevien rajaesteiden poistamiseen. Stavad vauhditti myös istuntotyöskentelyn muuttamista siten, että poliittiseen keskusteluun saatiin uutta nostetta. Stavad jatkaa pohjoismaista osallistumistaan neuvoston puheenjoh-tajistossa ja sosiaalidemokraattisen ryhmän puheen-johtajana.

Pohjoismaiden vahvuudet – tutkimus, innovaatio ja tieto

Tutkimus, innovaatio ja osaamisen kehittäminen ovat pohjoismaisen voittajastrategian olennaisia osia, ja useat Pohjoismaiden ministerineuvoston laitokset toteuttivatkin vuonna 2006 niihin liittyviä panostuksia. Aiheista keskusteltiin myös istunnon huippukokouk-

sessä, jossa Tanskan pääministeri ehdotti ympäristö- ja energiapanostusten toteuttamista NordForskissa¹ ja Pohjoismaisessa innovaatiokeskuksessa² (NICE).

NordForsk julkisti haettavaksi kaksi uutta pohjoismaista tutkimuksen huippuyksikköpanostusta. Niihin ohjataan viiden vuoden aikana kaikkiaan 165 miljoonaa Norjan kruunua, joista 75 miljoonaa käytetään hyvinvointitutkimukseen ja loput 90 miljoonaa elintarvike-, ravitsemus- sekä terveystutkimukseen.

Istunnon oheistapahtumassa Tanskan ja Norjan tutkimusministerit esittelivät NordForskin laatiman raportin ”Nordisk styrka”, jossa on yli 40 pohjoismaalaisen tulkintoja Pohjoismaiden vahvuuksista.

Uusi pohjoismainen ruoka ja ympäristöä säästävä energiatekniikka

Pohjoismaiden ministerineuvosto esitteli vuoden 2006 istunnossa ”Uusi pohjoismainen ruoka” -ohjelman, jolla tehdään tunnetuksi pohjoismaisia arvoja ja vahvistetaan maiden kansainvälistä kilpailukykyä gastronomian, elinkeinokehityksen, raaka-aineiden ja matkailun avulla. Pohjoismaalaisille ja muunmaalaisille suunnatun ohjelman keskiössä ovat pohjoismainen ruoka ja ruokakulttuuri.

Ruokasanoman levittämiseksi ministerineuvosto nimitti 11 pohjoismaista ruokalähtelijää, mm. kolme kokkia: tv:stä tutun Tina Nordströmin Ruotsista, René Redzepin Tanskasta ja Kim Palhusin Suomesta.

Ministerineuvosto on myöntänyt kolmivuotiselle ohjelmalle 23 miljoonaa Tanskan kruunua, ja Pohjoismaiselta innovaatiokeskukselta (NICE) saadaan lisäksi 10 miljoonaa Norjan kruunua.

Pohjoismaisiin yhteistyölaitoksiin kuuluva Pohjoismainen energiantutkimus päätti panostaa 86,5 miljoonaa Norjan kruunua 16 energiantutkimusprojektiin, jotka edistävät eurooppalaista kestävä, kilpailukykyisen ja turvallisen energihuollon strategiaa. Projekteilla vahvistetaan Pohjoismaiden asemaa ympäristöä säästävien energiaratkaisujen ja tehokkaiden energiamarkkinoiden osaamisalueena. Baltian maat ja Luoteis-Venäjä osallistuvat hankkeisiin.

Viisi ympäristötekniikan projektia Ruotsista, Tanskasta ja Suomesta saivat NICEltä yhteensä 10 miljoonaa Norjan kruunua. Projektit keskittyvät mm. vedenpuhdistukseen, nanotekniikkaan, kemikaalien ja biopolttoaineiden raaka-aineisiin sekä ympäristötekniikan riskipääomaan.

Luovan teollisuuden edustajat taas saivat NICEltä 10 miljoonaa Norjan kruunua projekteihin, joissa keskitytään rahoitusratkaisuihin ja klustereihin, tekijänoikeuksiin ja henkiseen pääomaan, teolliseen muotoiluun sekä digitekniikan monialaisiin hankkeisiin.

Joulukuussa NICE julkisti haettavaksi 22 miljoonaa Norjan kruunua projekteihin, joissa kehitetään pohjoismaista innovaatiopolitiikkaa alueellisten ja käyttäjälähtöisten innovaatioiden avulla.

Konferenssi tutkimus- ja innovaatioinvestoinneista

Pohjoismaiden ministerineuvosto ja EU-komissio järjestivät yhdessä konferenssin ”Tutkimus- ja innovaatioinvestoinnit – eurooppalaista kokemustenvaihtoa pohjoismaisessa kontekstissa”. Se keräsi yli 250 osanottajaa 25 maasta, ja puhujista mainittakoon EU:n tutkimuskomissaari Janez Potočnik sekä Norjan tutkimusministeri. Potočnik kiitteli Pohjoismaita, sillä Ruotsi ja Suomi ovat ainoat EU-maat, joiden tutkimus- ja innovaatioinvestoinnit ylittävät 3 % BKT:stä. Konferenssin yhtenä tavoitteena olikin vauhdittaa alan investointeja.

Konferenssin yhteydessä esiteltiin kaksi raporttia, joilla pohjustetaan alan pohjoismaista hallitusyhteistyötä. Raportit ovat nimeltään ”Building Nordic Strength through More Open R&D Funding” ja ”Nordisk Innovationskraft”, jossa pohditaan tutkimuksen ja elinkeinoelämän vuorovaikutuksen lisäämistä Pohjoismaissa.

1

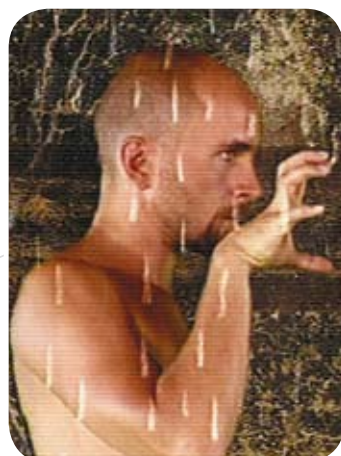
NordForsk on laitos, joka vastaa pohjoismaisesta tutkimus- ja tutkijankoulutusyhteistyöstä. NordForskin tulee myös tehdä yhteistyötä ja koordinoita toimintaansa Pohjoismaisen innovaatiokeskuksen kanssa. Pääpaino on tutkimusalueilla, joilla Pohjoismaat ovat tieteellisesti vahvoja ja ehkä jopa maailmanlaajuisesti johtavia.

2

Pohjoismainen innovaatiokeskus on laitos, joka edistää pohjoismaisen elinkeinoelämän innovatiivisuutta ja huipputaustamista. Keskus pyrkii tekemään Pohjoismaista toimivan ja rajattoman sisämarkkina-alueen.

Sivujen 11, 22, 36 ja 38–39 kuvat ovat peräisin tapahtumasta ”Ziemeļu pavasaris” eli Pohjoismainen kevät, jonka Pohjoismaiden ministerineuvoston Latvian-toimisto, Pohjoismaiden suurlähetystöt ja Tanskan kulttuuri-instituutti järjestivät jo toisena perättäisenä vuonna. Kyseessä on Pohjoismaiden kulttuuria esittelevä tapahtuma, johon liittyy yli 50 tilaisuutta. Päätösjuhlaan kutsutut saivat lahjaksi pienen koivuntaimen, jonka he voivat istuttaa. Sivun 36 kuvassa on nuoria latvialaisia muotoilijoita, jotka valmistavat kaupunkiympäristöihin sijoitettavia kohteita (”Design for Urban Environment”). Pohjoismainen kevät -tapahtuman päätöstilaisuudessa (s. 38–39) juhlistettiin kesäpäivänseisausta ja sanottiin hyvästit keväälle Skandinieki-kansanlauluryhmän, Pohjoismaiden suurlähetystöjen ja Pohjoismaiden ministerineuvoston Latvian-toimiston voimin. Kuva s. 36: Karlina Vītoliņa. Muut kuvat: Pohjoismaiden ministerineuvoston Latvian-toimisto.

*Vertebra. Pysäytyskuvia teoksesta
"Moving North – 10 Short Dance Films".
Kuvat: Petri Heikkilä.*

Ryhmä pohjoismaisia PISA³-tutkijoita laati vuonna 2006 raportin maiden PISA-menestyksestä matematiikan, luonnontieteiden ja lukutaidon saralla. ”Northern Lights on PISA 2003” -raportti esiteltiin aihetta käsitelleessä tutkijakonferenssissa Oslissa toukokuussa.

Hyvä lukutaito on ratkaisevan tärkeä koulussa ja työelämässä menestymisen kannalta, ja ministerineuvoston puheenjohtajamaa Norja teettikin tutkimuksen, jossa pohjoismaalaisten lukutaitoa analysoidaan sukupuolinäkökulmasta. Tutkimusraportti ”Läsfärdigheter i Norden” julkistettiin lokakuussa 2006 Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä.

Vuonna 2005 perustetun Aikuisten oppimisen pohjoismaisen verkoston (NVL) työ johti vuonna 2006 hyviin poliittisiin ja käytännöllisiin tuloksiin. Tanskan pedagoginen yliopisto teki vuoden aikana NVL:n ohjausryhmän toimeksiannosta tutkimuksen työpaikasta oppimisympäristönä. Keskeisenä päätelmänä oli, että oppiminen on tehokkainta silloin, kun virallinen oppiminen (kurssit) ja epävirallinen oppiminen (työssäoppiminen) yhdistyvät.

Pohjoismaiden opetusministerit päättivät vuonna 2006 pidentää korkea-asteen koulutukseen pääsyä koskevaa pohjoismaista sopimusta vuosiksi 2007–2009. Sopimukseen sisältyy maksusuunnitelma, jossa maiden maksuosuuksia säännellään Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetin välityksellä.

Itämeren alueen innovaatioverkosto

Syyskuussa alkoi Pohjoismaat ja Itämeren ympärykset kattava kolmivuotinen innovaatioprojekti, jolla edistetään innovaatioita ja klusteriyhteistyötä osallistujamaissa ja niiden välillä. Projektin ensisijaisena kohderyhmänä ovat Itämeren maiden yritykset ja järjestöt, ja se on konkreettinen eurooppalainen esimerkki monikansallisesta innovaatioiden edistämisestä sekä tärkeä askel EU:n uudistetun Lissabonin-asialistan toteuttamiseksi. Projektia hallinnoi Pohjoismainen innovaatiokeskus.

Pohjoismainen hyvinvointimalli

Pohjoismainen hyvinvointimalli on voimavara globaalissa kilpailussa, ja keväällä päättynyt ministerineuvoston viisivuotinen hyvinvointitutkimusohjelma tuotti tässä mielessä monia tärkeitä tuloksia. Pohjoismaiset naiset siirtävät lasten hankkimisen yhä myöhemmäksi, ja riskinä on, että se on lopulta liian myöhäistä. Tämä voi heikentää pohjoismaista mallia, koska työikäisten

arvioidaan vuonna 2025 joutuvan elättämään 0,84 henkeä itsensä lisäksi. Vuoden 2000 vastaava luku oli 0,65. Tilanteesta selviämistä edistää tutkijoiden mukaan ennen kaikkea hyvä perhepolitiikka, mutta lisäksi tulisi pyrkiä pitämään ikääntyvät työmarkkinoilla. Tutkijat totesivat, että tasa-arvoon muita ”kevyemmin” suhtautuvat pariskunnat näyttävät olevan valmiimpia hankkimaan lapsia.

Ministerineuvosto teetti tanskalaisella Mandag Morgen -ajatushautomolla keskustelukirjan ”Spillet om den nordiske velferden”, jossa eturivin poliitikot, työmarkkinajärjestöjen johtajat sekä tutkijat pohtivat pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan vahvuuksia, heikkouksia ja tärkeimpiä haasteista. Raportti pohjusti Pohjoismaiden neuvoston istunnon oheistapahtumassa käytyä paneelikeskustelua, jossa elinkeinoelämän edustajat korostivat hyvinvoinnin edellyttävän koulutettujen siirtolaisten ja hoiva-alan työntekijöiden määrän lisäämistä.

Ministerineuvoston puheenjohtajamaa Norja asetti vuoden alussa nuorisopaneelin, jossa oli 14 nuorta Pohjoismaista ja itsehallintoalueilta. Paneelin mielestä Pohjoismaiden on painotettava ympäristöasioita, helpotettava naapurimaissa asumista ja opiskelua sekä kehitettävä hyvinvointiyhteiskuntaa. Paneeli esitteli ehdotuksensa yhteistyöministerien joulukuun kokouksessa.

Tasa-arvolla on tärkeä asema pohjoisessa hyvinvointimallissa. Tämän osoittaa myös vuoden alussa esitelty uusi tasa-arvoyhteistyön ohjelma, joka keskittyy aiheisiin sukupuoli ja valta sekä sukupuoli ja nuoret. Yhtenä näkökulmana on myös sukupuoli, kulttuuri ja viestintä. Tasa-arvoministerit keskustelivat nuorisopaneelin kanssa siitä, miten nuoret voidaan osallistaa tasa-arvotyöhön. Ministerit keskittyivät vuoden aikana myös ihmiskaupan ja prostituution vastustamiseen ja pohtivat johtamista sekä poliittista päätöksentekoa sukupuolinäkökulmasta. Aiheista keskusteltiin myös Pohjoismaiden ja Baltian tasa-arvoministerien kokouksessa.

Vuonna 2006 ryhdyttiin rakentamaan erityistä hyvinvointiportaalia, jossa mm. järjestetään verkkokursseja ja -konferensseja ja julkaistaan alan uutisia. Portaali toimii myös keskustelufoorumina ja verkkokirjastona. Portaalin takana ovat myös Pohjoismainen vammaisasiain yhteistyöelin, Pohjoismainen kansanterveystieteen korkea-koulu, Pohjoismainen koulutusohjelma sosiaalihuollon

kehittämiseksi, Pohjoismainen kuurosokeiden henkilöstön koulutuskeskus sekä hyvinvointitutkimusohjelma.

Rajaesteet

Pohjoismaiden välillä on yhä useita rajaesteitä, ja uusiakin syntyy. Esteiden poistaminen on tärkeää, jotta Pohjoismaista tulisi entistä kilpailukykyisempiä. Pohjoismaiden neuvosto pohti, voitaisiinko työtä vauhdittaa nimittämällä rajaesteasiamies. Istunnossa neuvosto ilmaisi tukensa ministerineuvoston ehdottamille vauhdittajajärjestelmille ja halusi, että toimenpiteiden toteutukselle asetettaisiin jatkossa aikarajat.

Vuonna 2006 selvitettiin Norjan ja Ruotsin välisiä rajaesteitä. Työ oli osa ministerineuvoston panostusta, jossa etsitään yksityishenkilöiden liikkuvuuden esteitä Pohjoismaiden raja-alueilla. Norjan ja Ruotsin välisen raja-alueen asukkaita kehoitettiin raportoimaan muuttoon, työskentelyyn ja opiskeluun liittyvistä ongelmista ministerineuvoston Haloo Pohjola -tietopalvelulle tai Grensetjänsten-palvelulle. Byrokratian rattaisiin jääneille annettiin myös jonkin verran apua.

Pohjoismaiden neuvoston jäsenet käsittelivät toimintavuonna mm. digitalisoinnin vaikutuksia tv:n katseluun Ruotsin ja Norjan raja-alueilla, Dankort-pankkikortin ongelmia pendelöijien kannalta sekä eläkeläisten verotusta. Hallituspuoli lupasi selvittää kaikkia asioita ja ryhtyä mahdollisuuksien mukaan toimenpiteisiin.

Tiedotusseminaarit ja seurantavastaavat

Pohjoismaissa järjestettiin vuonna 2006 viitisentoista tiedotusseminaaria, joiden tavoitteena oli antaa koulutusta ja parantaa yhteispohjoismaisten vero-, sosiaalivakuutus- ja työmarkkina-asioiden käsittelyä. Järjestelyistä vastasivat Haloo Pohjola sekä eri rajayhteistyökomiteat ja kahdenväliset tietopalvelut. Seminaareilla parannettiin vuoden loppuun mennessä noin 500 käsittelijän pohjoismaista osaamista.

Elinkeinoalalle nimitettiin vuonna 2006 ns. vauhdittaja eli seurantavastaava luotsaamaan rajaesteiden

poistamista. Seurantavastaava raportoi elinkeinoministereille, mutta hän voi olla suoraan yhteydessä myös virkamiehiin. Vastaava toimeksianto hyväksyttiin myös sosiaali- ja terveysalalla.

Vuonna 2006 luotiin pohjoismainen yhteistyömalli, jolla pyritään parantamaan varhaiseläkkeisiin liittyvää hallinnollista prosessia. Pohjoismaiden on jatkossa tarkeitus parantaa tiedotustaan siitä, millaisia asiakirjoja eläkeasioiden käsittely edellyttää.

Etäläketieteen pohjoismainen yhteistyöfoorumi aloitti toimintansa kesäkuussa 2006. Foorumin tarkoituksena on tunnistaa alan yhteistyön tehokkuutta heikentäviä konkreettisia rajaesteitä ja tehdä ratkaisuehdotuksia.

Sosiaali- ja terveysministerit päättivät kesäkuussa perustaa pohjoismaisen sosiaalivakuutusportaalien ja virtuaalisen vakuutustoimiston. Mallina käytetään virtuaalista pohjoismaista verotoimistoa.

Tietopalvelu Haloo Pohjolan toimeksiantoa laajennettiin vuonna 2006 siten, että palvelu tarjoaa nyt apua myös yrityksille.

Vuoden aikana ratifioitiin väestörekisteriä koskeva uusi pohjoismainen sopimus, joka hallitukset allekirjoittivat marraskuussa 2004. Uudet säännöt, jotka koskevat henkilötietojen sähköistä vaihtamista Pohjoismaiden välisten muuttojen yhteydessä, tulivat voimaan vuoden vaihteessa.

Pohjola maailmalla

Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston toiminnalle oli vuoden aikana leimallista kansainvälisen yhteistyön korostuminen⁴. Pohjoismaisella yhteistyöllä oli toimintavuonna kolme näkökulmaa: Pohjoismaiden keskinäinen yhteistyö, Pohjoismaat osana Itämeren aluetta sekä Pohjoismaat yleiseurooppalaisen kontekstin, lähinnä EU:n, toimijoina.

Baltia- ja Luoteis-Venäjä-yhteistyötä vahvistettiin, ja muiden alueellisten järjestöjen kanssa kehitettiin yhteistyöprojekteja ajankohtaisilla aloilla.

Ylimpänä: Nordic Resort. Pohjoismaiden näyttämötaiteiden keskuksen NordScenin taiteilijaresidenssi-ohjelma. Kuva: Marianne Lumholdt. Uputuskuva: Xavier Le Roy Self-Unfinished-esityksessä. Kuva: Katrin Schoof.

Alimpana: disturbances-symposiumi Charlottenborgin näyttelyrakennuksessa Kööpenhaminassa. Kuva: Torben Eskerod.

Pohjoismaiden neuvoston istunto Kööpenhaminassa Marraskuussa 2006

*Latvialainen runoilija Kārlis Vērdiņš ja virolainen pianisti Tõnis Mägi Viron kuudensilla pohjoismaisilla runofestivaaleilla.
Kuva: Teet Malsroos.*

Itämeri-yhteistyö

Pohjoismaiden ministerineuvostosta tuli vuonna 2006 Itämeri-aloitteen ("The Baltic Sea Initiative", BSI) puheenjohtaja. BSI on "verkostoverkosto", joka pyrkii parantamaan Itämeren alueen kilpailukykyä ja kestävä kehitystä. Verkostossa keskityttiin vuonna 2006 yritysklustereiden toiminta- ja kilpailuedellytyksiin, tutkimukseen ja innovaatioon, rahoitusmarkkinoiden yhdentymiseen sekä alueen markkinointiin.

Ministerineuvosto rahoitti yhdessä Pohjoismaiden Investointipankin (NIB) kanssa "State of the Region"-raportin, joka on selvitys Itämeren alueen kilpailuvyistä, talouskehityksestä ja hyvinvoinnista. Raportissa tarkastellaan myös EU:n Lissabonin-asialistan toteuttamista alueella.

Yhteyksiä Saksaan ja Puolaan vahvistettiin vuonna 2006, ja ministerineuvosto keskusteli yhteistyömahdollisuuksista Pohjois-Saksan osavaltioiden sekä liittovaltiotason kanssa. Puola-yhteistyön konkreettisista tuloksista voidaan mainita puolalaisten hyväksyminen mukaan ministerineuvoston alaiseen Itämeren alueen kansalaisjärjestöjen tukiohjelmaan sekä pohjoismaiden konferenssi "Nordic States – Poland Perspectives of Cooperation in the Field of EU Eastern Policy", joka pidettiin Varsovassa marraskuussa.

EU:n Interreg-ohjelma, Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Itämeren valtioiden neuvosto (CBSS) rahoittavat Itämeren euroalueverkosto -projektia ("Baltic Euro-regional Network", BEN). Ministerineuvoston Vilnan-toimisto on ollut johtava toimija projektissa, johon osallistuu 35 kumppania 9 maasta. Pää tavoitteena on luoda alueen paikallisten toimijoiden välisiä verkostoja ja mahdollistaa kokemustenvaihto pohjoismaisten raja-alueiden sekä EU:n ulkorajoilla sijaitsevien köyhempien alueiden välillä.

Ministerineuvoston osallistuminen BENiin sai vuodenvaihteessa uuden ulottuvuuden, kun EU:n TACIS-ohjelmasta alettiin rahoittaa uutta BEN-EAST-projektia. Se mahdollistaa uusien venäläisten ja valkovenäläisten kumppanien osallistumisen nykyisiin sekä huhtikuussa 2007 aloitettaviin uusiin BEN-hankkeisiin. BEN-EASTin johtavana kumppanina on ministerineuvoston Pietarin-toimisto.

Ministerineuvosto osallistuu myös monikansalliseen Itämeren alueen Agenda 21 -yhteistyöhön, jossa edistetään kestävä kehitystä.

Parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö

Itämeren parlamentaarikkokonferenssissa (BSPC) keskusteltiin vuonna 2006 mm. kalastuksesta, meriympäristöstä ja EU:n pohjoisesta ulottuvuudesta. Parlamentaarikot halusivat, että pohjoisen ulottuvuuden ympäristö- ja sosiaaliyhteistyöhön sisällytettäisiin myös energiaturvallisuus ja liikenneyhteistyö.

Itämeren rehevöitymiseen kiinnitettiin paljon huomiota, ja erityinen työryhmä käsitteli asiaa tiiviisti vuoden aikana. Ryhmän väliraportista keskusteltiin Reykjavikin parlamentaarikkokonferenssissa syyskuussa.

Pohjoinen ulottuvuus

"Pohjoinen ulottuvuus on tärkeä väline, jolla kaikki Pohjois-Euroopan maat voidaan saada mukaan rakentamaan ja hyödylliseen vuoropuheluun. Venäjä on osallistunut rakentavasti ja myönteisesti pohjoisen ulottuvuuden uuteen vaiheeseen, mikä lupaa hyvää eurooppalaiselle yhteistyölle", totesi Pohjoismaiden ministerineuvoston silloinen pääsihteeri Per Unckel pohjoisen ulottuvuuden konferenssissa Tallinnassa

kesäkuussa. Ministerineuvosto onkin sisällyttänyt pohjoisen ulottuvuuden osaksi omaa politiikkaansa.

Ministerineuvosto keskittyi vuonna 2006 EU:n pohjoisen ulottuvuuden toiseen toimintasuunnitelmaan sisältyviin hankkeisiin ja teki ehdotuksia marraskuussa hyväksyttyyn uuteen puiteasiakirjaan. Ministerineuvosto toteutti vuoden aikana 94 konkreettista projektia useilla suunnitelman painopistealueilla. Venäjä- ja Baltia-yhteistyöhön käytettiin yli 20 prosenttia ministerineuvoston 839,643 miljoonan Tanskan kruunun kokonaisbudjetista. Summa kattaa sekä eri ministerineuvostojen että pohjoismaisten laitosten työskentelyn.

Muiden alueellisten järjestöjen, eli Itämeren valtioiden neuvoston (CBSS), Arktisen neuvoston ja Barentsin neuvoston, kanssa tehtiin entistä tiiviimpää yhteistyötä. Se liittyi lähinnä uuden puiteasiakirjan painopistealueisiin, kuten ympäristöön, ilmastoon ja elinkeinokehitykseen.

Ministerineuvosto ja CBSS osallistuivat aktiivisesti myös pohjoisen ulottuvuuden kansanterveys- ja hyvinvointikumppanuuden kehittämiseen ja tekivät aloitteita Baltian maissa ja Luoteis-Venäjällä toteutettavista yhteistyöprojekteista, jotka kohdistuvat hädänalaisiin vammaisiin lapsiin ja nuoriin ja heidän perheisiinsä sekä ihmiskaupan ehkäisemiseen. Järjestöt osallistuvat niin ikään pohjoisen ulottuvuuden tietotekniikka-yhteistyöhön, joka liittyi vuonna 2006 päättyneeseen pohjoisen e-ulottuvuuden toimintasuunnitelmaan (NeDAP).

Ministerineuvosto oli aktiivisesti mukana myös pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuudessa Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön NEFCOn välityksellä. NEFCO rahoitti vuonna 2006 yhteensä 42:ta luoteisvenäläistä ympäristöprojektia, jotka liittyivät mm. vesi- ja jätehuoltoon, kaukolämpöverkon kehittämiseen sekä ydinjätteiden käsittelyyn. Lisäksi NEFCO osallistuu 26:een alueen muuhun projektiin Barents Hot Spots Facility -rahaston välityksellä.

Pohjoismaiden ministerineuvosto seurasi myös vuonna 2006 tarkoin EU:n laajentumisen seurauksia työmarkki-

noilla. Työministerit vaihtoivat Osloon kokouksessaan lokakuussa kansallisia kokemuksia varsinkin Baltiasta ja Puolasta peräisin olevasta työperäisestä maahanmuutosta sekä lähetetystä työvoimasta. Aihetta käsiteltiin myös Oslon marraskuussa pidetyssä konferenssissa ”Globalisaation seuraukset Pohjoismaiden työmarkkinoilla”.

15 vuotta yhteistyötä Viron, Latvian ja Liettuan kanssa

Pohjoismais-balttilaisessa yhteistyössä alkoi uusi vaihe Viron, Latvian ja Liettuan EU-jäsenyyden myötä, ja maat osallistuvat nyt yhteistyöhankkeisiin tasavertaisin ehdoin. Eri ministerineuvostot suunnittelevat toimintaansa yhä enemmän yhdessä balttikumppanien kanssa, ja vuoden aikana pidettiin yhteisiä virkamies- ja ministerikokouksia mm. oikeus-, koulutus-, tasa-arvo-, kalastus-, maatalous-, metsätalous-, elintarvike-, ympäristö- sekä energia-alalla.

Pohjoismaiden ministerineuvosto ja balttilaiset kumppanit aloittivat konkreettisia yhteisprojekteja, jotka liittyvät työsuojelun parantamiseen, tasa-arvoon sekä kasvi-genetiikkaan. Lisäksi aloitettiin media- ja viestintätutkimuksen, bioenergian tutkimuksen ja teollisen tutkimuksen projekteja.

Osaamisen kehittämiseen ja verkostoitumiseen keskittyvästä ministerineuvoston liikkuvuusohjelmasta myönnetään balttilaisille ja venäläisille virkamiehille stipendejä pohjoismaisissa laitoksissa harjoittelua varten. Balttien osallistumiseen varattiin vuonna 2006 noin 10 miljoonaa Tanskan kruunua.

Vuoden aikana saatiin päätökseen neuvottelut Nordplus-ohjelman laajentamisesta Viroon, Latviaan ja Liettuaan vuodesta 2008 lähtien. Yhteisiin ohjelmiin liittyi myös taloudellinen vastuu, jonka suuruus määräytyy maiden bruttokansantulon perusteella. Nordplusin laajentumista Baltiaan pohjustetaan vuosina 2006–2007 toteutettavalla yhteisprojektilla, jossa kehitetään Nordplus 2008–2011 -ohjelman menettelytapoja.

Baltian maiden kanssa päästiin vuonna 2006 sopuun myös IT-tutkimusohjelma Nordnet3:n avaamisesta balttihakijoille.

Ministerineuvoston toimistot juhlivat

Pohjoismaiden ministerineuvoston toimistojen ja Pohjoismaiden Baltian-suurlähetystöjen välinen yhteistyö lisääntyi vuonna 2006. Viimeisin yhteishanke oli Tallinnassa marraskuussa pidetty konferenssi alueiden brändäyksestä. Toimistojen tehtävänä on luoda yhteisiä kumppaneihin ja kehittää Pohjoismaita ja Baltian maita kiinnostavia hankkeita.

"HCA – Prinsessen og Fyrtøjet" (HCA – prinsessa ja tulokset). Näyttökuvia tanskalaisen Guppyworks-peliyhtiön kehittämästä tietokonepelistä.

Pelille myönnettiin kehitystukea pohjoismaisesta tietokonepeliohjelmasta, ja se palkittiin vuoden tanskalaisena pelinä vuonna 2006.

Toimistojen 15-vuotisjuhlallisuuksiin sisältyivät kasvun ja hyvinvointiin keskittyneet konferenssit Riiassa ja Tallinnassa; Vilnassa taas keskityttiin Itämeren alueen yhdentymiseen ja identiteettiin. Konferenssit vahvistivat sen, että eri alojen pohjoismais-balttilaisen yhteistyön vahvistamisesta ja kehittämisestä ollaan erittäin kiinnostuneita.

Ministerineuvoston toimistot isännöivät myös kestävään kehitykseen keskittyntä seminaarikierrosta, joka toteutettiin Baltiassa joulukuussa. Seminaarien yhtenä aiheena oli kestävä tuotanto ja kulutus, varsinkin energiankulutus.

Vilnan-toimistolla on keskeinen rooli Valko-Venäjän demokratioitumisen tukemisessa. EU-komission kanssa tehtävä yhteistyö Vilnassa toimivan valkovenäläisen European Humanities -yliopiston (EHU) tukemiseksi ei olisi ollut mahdollista ilman toimiston panosta.

Kansalaisjärjestöillä on keskeinen asema Pohjoismaiden ministerineuvoston, Baltian maiden ja Luoteis-Venäjän välisessä yhteistyössä, mistä on osoituksena pohjoismais-balttilainen kansalaisjärjestöohjelma sekä Itämeren alueen kansalaisjärjestöjen tukiohjelma, joka perustuu Pohjoismaiden, Baltian/Puolan sekä Venäjän/Valko-Venäjän kolmikantayhteistyöhön. Baltian pääkaupunkien pohjoismaiset toimistot ovat avaintoimijoita myös tässä dynaamisessa yhteistyössä.

Yhteinen ohjelma huipensi parlamentaarikoiden juhlan

Pohjoismaiset ja balttilaiset parlamentaarikot juhlivat 15-vuotista yhteistyötään Vilnassa joulukuussa. Samalla järjestettiin Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen huippukokous, josta tulee vuotuinen tapahtuma. Kokouksessa keskusteltiin työvoiman vapaasta liikkuvuudesta maiden välillä, ihmiskaupasta, energiasta sekä Venäjän kanssa käytävästä vuoropuhelusta. Lisäksi hyväksyttiin vuoden 2007 työohjelma, jossa priorisoidaan energia-asioita.

Parlamentaaristen yhteistyömuotojen uudistumisesta oli osoituksena myös huhtikuinen ihmiskauppa- ja prostituutioseminaari, jonka osallistujat tulivat Pohjoismaiden ja Baltian parlamenttien valiokunnista. Seminaarissa päätettiin tiivistää Pohjoismaiden, Baltian ja Luoteis-Venäjän yhteistyötä rajat ylittävän naiskaupan pysäyttämiseksi sekä lisätä tiedotusta naisille, joita houkutellaan perusteettomilla työlupauksilla länteen prostituoiduiksi.

Pohjoismaiset ja balttilaiset poliitikot tapasivat myös toukokuussa Palangassa Liettuaassa pohtiakseen kriisinhallintayhteistyötä, joka liittyy mm. järjestäytyneeseen rikollisuuteen, luonnonkatastrofeihin, lintuinfluenssaan, rokotetuotantoon ja terrori-iskuihin.

Luoteis-Venäjä

Pohjoismaiden ministerineuvoston Venäjä-yhteistyön tärkeimmät hankkeet olivat vuonna 2006

- ministerineuvoston Kaliningradin-toimiston avaaminen syyskuussa
- osaamisen kehittämistä ja verkostoitumista edistävä liikkuvuusohjelma
- Itämeren alueen kansalaisjärjestöjen tukiohjelma.

Myös pohjoismaisten ja luoteisvenäläisten parlamentaarikkojen verkostoituminen jatkui vuoden aikana.

Kaliningradin-toimisto

”Luoteis-Venäjän ja koko Itämeren alueen kehitys on menossa monin tavoin myönteiseen suuntaan, ja kaliningradilaisten tulee päästä osallisiksi tästä. Uusi toimisto pyrkiikin edistämään tavoitteen toteutumista. Toimisto edustaa Pohjoismaiden ministerineuvostoa, ja se hyödyttää kaikkia Pohjoismaita sekä niiden kumppaneita”, totesi Norjan pohjoismainen yhteistyöministeri Heidi Grande Røys ministerineuvoston Kaliningradin-toimiston virallisissa avajaisissa syyskuussa. Toimistolla on tärkeä koordinoituvastuu alueella yhdessä ministerineuvoston Pietarin-toimiston kanssa.

Kaliningradin-toimisto on toteuttanut avajaisten jälkeen useita hankkeita, kuten vammaisten lasten sosiaaliseen integraatioon keskittyneen konferenssin, joka järjestettiin Kant-yliopistossa marraskuussa yhdessä alueen hallituksen ja venäläisen Maria-kansalaisjärjestön kanssa. Pohjoismaita edustivat ministerineuvoston toimiston lisäksi Pohjoismainen vammaisasiain yhteistyöelin (NSH).

Osaamisen kehittämistä ja verkostoitumista edistävä liikkuvuusohjelma

Pohjoismaiden ministerineuvosto aikoo investoida uuden liikkuvuusohjelman kautta noin 22,5 miljoonaa Tanskan kruunua Pohjoismaiden ja Luoteis-Venäjän väliseen osaamisen kehittämiseen ja verkostoitumiseen. Ohjelmasta voidaan tarjota vuosittain stipendi 500 venäläiselle, jotka toimivat julkishallinnossa, koulutus- ja tutkimusalalla, elinkeinoelämässä tai kansalaisjärjestöissä.

Ohjelma tarjoaa pohjoismaisille ja luoteisvenäläisille virkamiehille, opettajille, tutkijoille, poliitikoille, taiteilijoille, toimittajille ja kansalaisjärjestöjen edustajille pääsyn koulutuksiin ja harjoitteluihin sekä ohjelmiin, jotka pohjoismaiset ja venäläiset viranomaiset, yliopistot ja organisaatiot ovat yhdessä kehittäneet.

Kansalaisjärjestöohjelma

Pohjoismaiden ministerineuvostolla on perinteisesti ollut läheiset suhteet kansalaisjärjestöihin, ja yhteistyöministerit hyväksyivät yhteistyölle uuden strategian vuonna 2006. Se antaa järjestöille mahdollisuuden kertoa näkemyksiään ennen kuin ministerineuvostossa tehdään tärkeitä päätöksiä. Kokemustenvaihto voi tapahtua järjestämällä kansalaisjärjestöjen pohjoismaisten yhteistyöelinten kanssa säännöllisiä tapaamisia, joissa kerrotaan ministerineuvoston tulevan työn yleisistä ja temaattisista asioista.

Kansalaisjärjestöstrategiaa kehitetään eri ministerineuvostojen ja järjestöjen välisen vuoropuhelun avulla. Strategiasta keskusteltiin ja se hyväksyttiin Pohjoismaiden neuvoston istunnossa marraskuussa.

Ministerineuvosto esitteli lokakuussa 2006 kansalaisjärjestöohjelman, jolla tuetaan Itämeren alueen kansalaisyhteiskuntaa. Pohjoismaiden itänaapureihin keskittyvän ohjelmaosion tavoitteena on tukea kansalaisyhteiskunnan kehitystä raja-alueyhteistyön avulla. Tuen saaminen edellyttää sitä, että projektissa on vähintään yksi pohjoismainen, yksi balttilainen tai puolalainen ja yksi venäläinen tai valkovenäläinen kumppani.

Kansalaisjärjestötoiminnan vuosibudjetti on noin 5 miljoonaa Tanskan kruunua, mistä noin miljoona on varattu pohjoismais-balttilaiseen yhteistyöhön. Pohjoismaiden neuvosto on kannustanut hankkeen kehittämisessä.

Parlamentaarista verkostoitumista

Kolmesta venäläisparlamentaarikkoa osallistui keväällä Pohjoismaiden neuvoston vaihtotoimintaan. He vierailivat Oslossa ja Tukholmassa ja keskustelivat pohjoismaisten kollegojensa kanssa parlamentaarista työstä, paikallisesta ja alueellisesta itsehallinnosta, Barents-yhteistyöstä, innovaatioista ja terveysasioista.

Neuvosto on luonut yhteyksiä myös Luoteis-Venäjän parlamentaariseen yleiskokoukseen, johon kuuluu 11 alueellista lainsäädäntöelintä. Järjestöt ovat käyneet keskusteluja ympäristöön, terveyteen sekä paikalliseen ja alueelliseen itsehallintoon liittyvästä yhteistyöstä.

Pohjoiset alueet

Euroopan pohjoisiin alueisiin liittyvän toiminnan painopiste on Baltian maiden, Luoteis-Venäjän, Barentsin neuvoston, Arktisen neuvoston, Itämeren valtioiden neuvoston ja EU:n kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisessä.

Barentsin neuvosto

Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Barentsin neuvosto kävivät vuonna 2006 tiivistä vuoropuhelua ilmastoon, alkuperäiskansoihin ja talouskehitykseen liittyvistä yhteishankkeista, ja vuoden lopussa solmittiin sopimus kahdesta pilottiprojektista. Toinen niistä on ilmastoprojekti, joka valottaa Barentsin alueen ekologisia muutoksia, ja toinen alkuperäiskansoihin liittyvä projekti, jossa keskitytään perheyrittäjyyteen.

Arktinen neuvosto

Yhteistyö Arktisen neuvoston kanssa jatkui vuonna 2006. Ministerineuvoston oma arktinen yhteistyöohjelma keskittyi vuonna 2006 alkuperäiskansojen elinehtoihin ja kehitysmahdollisuuksiin, tutkimukseen ja varsinkin Kansainväliseen polaarivuoteen 2007–2008 sekä ilmastomuutoksiin ja ympäristömyrkkyyhin. Yhteistyöohjelman täydennykseksi hyväksyttiin vuonna 2006 uusi Arktisen ympäristöstrategia, jossa painotetaan ympäristömyrkyjä ja ilmastoa. Ministerineuvoston arktinen toiminta ja Arktisen neuvoston kanssa tehtävä yhteistyö ovat osa uudistunutta pohjoista ulottuvuutta.

Ympäristö ja sairaudet Barents-kokouksen aiheina

Vuoden alussa järjestettiin parlamentaarinen Barents-kokous, joka oli jatkoa Bodøssä vuonna 2005 pidetylle toiselle suurelle Barentsin parlamentaarikkokonferenssille. Kokouksen pääaiheet olivat ympäristö, terveys ja elinkeinokehitys. Venäläiset ehdottivat pysyvän Barentsin parlamentaarikkofoorumien luomista, ja heitä kiinnosti myös uusi talouskehityskumppanuus sekä sosiaali- ja terveysyhteistyön lisääminen.

Ympäristöalalla parlamentaarikkojen keskeisin puheenaihe oli ilmasto ja terveysalalla tartuntataudit. Lisäksi korostettiin alkuperäiskansojen näkökulmaa.

Pohjoismaiden neuvoston istunnossa päätettiin laajentaa Barentsin tartuntatauti-yhteistyötä hyödyntämällä pohjoisen ulottuvuuden terveyskumppanuutta.

Arktiksen parlamentaarikkoyhteistyö

Kiirunassa pidettiin elokuussa seitsemäs arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssi, johon tuli osanottajia 11 maasta. Pääaiheita ovat Kansainvälinen polaarivuosi 2007–2008, Arktista koskeva sitova sopimus sekä arktisen merenkulkureitin avaaminen.

Konferenssissa oli Kanadan, Tanskan/Grönlannin, Suomen, Islannin, Norjan, Venäjän, Ruotsin ja Yhdysvaltojen parlamentaarikkojen sekä europarlamentaarikkojen lisäksi alkuperäiskansojen, muiden parlamenttien ja hallitusten ja parlamentaaristen järjestöjen edustajia.

Pohjoismaiden neuvosto kehotti vuoden aikana maiden hallituksia tuomaan arktisia kysymyksiä selkeästi esille EU:n pohjoisessa ulottuvuudessa ja vaikuttamaan siihen, että Arktinen neuvosto laatisi Pohjoismaiden puheenjohtajakausilla 2007–2012 meriteknistä toimintaa koskevat yhteiset ympäristövaatimusten vähimmäisstandardit.

Länsi-Pohjola ja sen naapurit

Pohjois-Atlantin raja-alueyhteistyöelin NORA edisti vuoden aikana verkostoitumista Pohjoismaiden länsinaapurien kanssa. NORAn vuosikokous pidettiin Kanadassa marraskuussa 2006 aiheesta ”Luovia ratkaisuja pienille rannikkoyhteisöille”.

Arktiseen yhteistyöhön sisältyy kolme projektia, joihin osallistuu Länsi-Pohjolan maita ja naapureita. Projekteissa tutkitaan mm. elämäntapojen ja erilaisten saasteiden suhdetta sekä alkuperäiskansojen terveys-tilannetta Arktisen Atlantin- ja Euroopan-puoleisissa osissa. Arktisesta yhteistyöohjelmasta rahoitettiin vuonna 2006 yhteensä 13:a ympäristöprojektia. Energia-alalla aloitettiin projekti, jolla pyritään lisäämään uusiutuvaan energiaan perustuvien energiajärjestelmien käyttöä ensisijaisesti Grönlannin ja Färsaarten haja-asutusalueilla.

Pohjoismaiden kalastusministerit pyrkivät vuonna 2006 tiukentamaan laittoman kalastuksen valvontaa. Länsi-Pohjolan kalastuspoliittisia erityisongelmia pohdittiin alueen kalastusministerien kanssa pidetyssä epävirallisessa kokouksessa.

Pohjoismaiden neuvosto ja Länsi-Pohjolan neuvosto solmivat syksyllä uuden sopimuksen, jonka mukaan järjestöt aikovat hyväksyä yhteisiä julkilausumia ja suosituksia.

Valko-Venäjä

Valko-Venäjän demokratiakehitystä tukeva Pohjoismaiden ministerineuvoston ja EU-komission yhteisprojekti

on malliesimerkki konkreettisesta toiminnasta, jossa pohjoismaisella yhteistyöllä voidaan vaikuttaa. Valko-Venäjän demokratian tukeminen osoittaa Pohjoismaiden nojaavan yhteiseen arvoperustaan, jonka pilareina ovat demokratia ja kansalaisoikeudet. Samalla projekti on hyvä esimerkki EU:n kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Ministerineuvosto, EU, Suomi ja Ruotsi ryhtyivät vuonna 2005 rahoittamaan Vilnassa maanpaossa olevaa valkovenäläistä European Humanities -yliopistoa (EHU). Syyskuussa 2006 aloitettiin vielä toinen yhteistyöprojekti EU-komission kanssa, ja nämä panostukset takaavat kolmivuotiset EHU-opinnot yhteensä 550 valkovenäläiselle.

Lisäksi on luotu stipendiohjelma, joka antaa 100 valkovenäläiselle mahdollisuuden jatkaa opintojaan ja päättää ne lähinnä Ukrainan yliopistoissa.

Pohjoismaiden neuvoston istunnossa marraskuussa 2006 järjestettiin oheistapahtuma, jossa EHU:n rehtori Anatoli Mihailov ja opiskelijat Anna, Siarhei ja Anastasiya kertoivat projektin vaikutuksista Valko-Venäjän kehitykseen ja opiskelijoiden koulutustasoon.

Co-existence or no existence

Pohjoismaiden neuvostolle luovutettiin syyskuussa Jyllandsposten-lehden Muhammed-pilakuvakriisin jälkimaingingissa viisi haastetta, jotka liittyivät ”Co-existence of Civilizations” -projektiin. Aloite projektiin tuli tanskalaiselta Mandag Morgen -ajatushautomalta,

URGE. Pysäytyskuvia teoksesta
"Moving North – 10 Short Dance Films".
Kuvat: Ulrik Wivel.

ja tavoitteena oli edistää kulttuurien ja uskontojen vuoropuhelua myönteisen monikulttuurisen rinnakkainelolon tukemiseksi. Projektin haasteet olivat uskonnonvapauden takaaminen, vallan antaminen vallattomille, rinnakkainelolon edellytysten parantaminen, oikeuslaitoksen riippumattomuuden takaaminen sekä turvallisuus- ja rinnakkainelotavoitteiden tasapainottaminen.

Haasteet vastaanotti Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston jäsen Inge Lønning, jonka mukaan Pohjoismaiden alueyhteistyö ja naapurisopu luovat hyvän perustan rinnakkainelolle. Hän totesi myös, että Pohjoismaiden omakuva oli muuttunut pilakuvakriisin jälkeen.

Neuvosto keskusteli rinnakkainelolon haasteista Lahden kokouksessaan syyskuussa, ja pohdintoja jatkettiin työryhmässä istuntoon saakka. Istunnossa hyväksyttiin seuraavat haasteet:

- kulttuurisen monimuotoisuuden hallinta
- osallisuus ulkopuolisuuden sijasta
- turvallisuus ja vapaus
- ilmaisunvapaus ja vastuu
- yksilöt stereotyyppien sijasta.

Viidennen haasteen muotoili Nuorten Pohjoismaiden neuvosto, joka korosti kulttuurisen yhteisymmärryksen alkavan yhdestä ihmisestä kerrallaan.

Projektin suojelija, hänen kuninkaallinen korkeutensa Jordanian prinssi Hassan vastaanotti istunnossa neuvoston näkemykset haasteiden ratkaisemisesta. Puheessaan hän maalasi synkän kuvan Lähi-idän tilanteesta ja painotti, että Pohjoismailla voi olla tärkeä rooli maailmanrauhan edistäjinä. Pohjoismaiden sisäinen ja Baltian maiden kanssa tehtävä yhteistyö voi toimia mallina maailmanrauhalle, ja Pohjoismaat voivat antaa myös henkistä tukea Lähi-idän rauhanprosessille.

*Kirjallisuuspalkinnon saaja Göran Sonnevi
ja elokuvapalkinnon saaja Josef Fares.*

Pohjoismainen kulttuuriyhteistyö

Pohjoismaiselle kulttuuriyhteistyölle hyväksyttiin uusi rakenne, mikä liittyi hallitusyhteistyön me-
neillään olevaan uudistamiseen. Kulttuuriyhteistyö
perustuu jatkossa määrääkisiin ja temaattisiin
ohjelmiin, jotka ylittävät taiteenlajien ja toimialojen
väliset rajat.

Kulttuurialan tärkeisiin tapahtumiin lukeutui entiseen
tapaan Pohjoismaiden neuvoston palkinnonsaajien va-
linta. Myös uusi kielijulistus ja kansalaisyhteiskunnan
strategia näkivät päivänvalon.

Pohjoismaisen kulttuuripisteen ohjelmat

Helsinkiin perustettava Pohjoismainen kulttuuripiste
– Kulturkontakt Nord – saa hallinnoitavakseen kolme
uutta ohjelmaa. Niitä ohjaavat kolmivuotiset toiminta-
suunnitelmat, ja ne perustuvat käsivarrenmitan periaat-
teeseen sekä jatkuvaan vuoropuheluun kulttuurikentän
kanssa. Ohjelmien tulee olla poliittisesti ja taiteellisesti

tarkoituksenmukaisia. Ensimmäiset ohjelmat ovat
pohjoismainen tietokonepeliohjelma, liikkuvuus- ja
residenssi-ohjelma sekä pohjoismaisen taide- ja kult-
tuuriyhteistyön ohjelma. Pohjoismainen kulttuuripiste
vastaa ensisijaisesti tiedotus- ja neuvontapalveluista
sekä hakemusten käsittelystä.

Pohjoismainen kulttuurirahasto ja Pohjoismainen elo-
kuva- ja televisiorahasto säilyttävät asemansa uudessa
kulttuuriorganisaatiossa. Pohjoismaiden kulttuuritaloja
ja -instituutteja vahvistetaan, ja ne toimivat yhteistyön
uusina kontakti- ja kulttuuripisteinä.

Pohjoismaisen taide- ja kulttuuriyhteistyön ohjelma

Ohjelma on avoin kaikkien taiteen ja kulttuurin alojen
toimijoille. Tavoitteena on kannustaa Pohjoismaiden

Pohjoismaiden neuvoston presidentti Ole Stavad luovuttaa vuoden musiikkipalkinnon Natasha Barrettille.

taiteilijoita ja kulttuuritoimijoita täysin uudenlaiseen yhteistyöhön, joka ylittää perinteiset raja-aidat.

Ohjelma on suunnattu taiteilijoille ja taideprojekteille, jotka panostavat kehityslähtöiseen, rajoja rikkovaan ja innovatiiviseen taiteeseen sekä kulttuuriin. Kohderyhmänä ovat kulttuuri- ja kulttuuriperintöalan kaikkien sektorien taiteilijat, taiteen ja kulttuurin levittäjät sekä tuottajat. Tavoitteena on edistää uudenlaista vuorovaikutusta ja vuoropuhelua paikallisten ja kansallisten laitosten ja organisaatioiden kanssa.

Pohjoismainen tietokonepeliohjelma

Pohjoismainen tietokonepeliohjelma käynnistyi vuonna 2006 pilottiprojektina. Ohjelmalla halutaan lisätä lasten ja nuorten laadukkaiden pohjoismaisten

tietokonepelien tarjontaa sekä taata tietokonepelien kehittäjille, tuottajille ja levittäjille tehokas pohjoismaisen infrastruktuuri.

Ohjelmaan liittyi olennaisesti ”Nordic Game” -konferenssi, jossa Norjan kulttuuriministeri jakoi varoja viiden peliprojektin kehittelyyn.

Liikkuvuus- ja residenssiohjelma

Liikkuvuus- ja residenssiohjelmalla tuetaan yksityishenkilöiden liikkuvuutta, kulttuuritoimijoiden verkostoitumista, residenssejä sekä tuotantolähtöistä vierasateljeetoimintaa. Ohjelma on avoin kaikkien taiteen ja kulttuurin alojen (mukan lukien kulttuuriperintöala) ammattimaisille taiteilijoille, taiteen ja kulttuurin harjoittajille ja levittäjille, tuottajille sekä kulttuuritoimijoille.

”Oceanen”, ”Zozo” ja akusmaattinen musiikki palkittiin

Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2006 elokuvapalkinnon sai Josef Faresin omaelämäkerrallinen elokuva ”Zozo”, jossa lapsi pakenee sodan runtelemasta Beirutista Ruotsiin. Fares jakoi palkinnon tuottaja Anna Anthonyyn kanssa. Palkintolautakunnan mukaan ”Zozo on koskettava ja ajankohtainen elokuva lapsen selviytymisstrategioista sodan, surun ja vieraan kulttuurin keskellä”.

Monissa ehdolle asetetuissa elokuvissa käsiteltiin lapsia, kasvuypäristöä sekä vastuuttomia vanhempia.

Tunnettu ruotsalaisrunoilija Göran Sonnevi sai neuvoston kirjallisuuspalkinnon kokoelmastaan ”Oceanen”. Palkintolautakunta perusteli valintaansa sillä, että ”Oceanen on sanameri, johon voi astua ja uppoutua. Se kattaa elämän ja poetiikan, joka on yhä elinvoimainen, keskeneräinen ja etsivä”.

Palkintoa tavoitteli myös 11 muuta kirjailijaa viidestä Pohjoismaasta, Grönlannista ja saamelaiselta kielialueelta.

Norjassa asuva britti Natasha Barrett sai neuvoston musiikkipalkinnon akusmaattisesta teoksestaan ”...fettters...”, joka jaettiin cd:nä neuvoston istunnon osanottajille. Barrettin teos kilpaili 11 muun teoksen kanssa, jotka oli asetettu ehdolle kaikista Pohjoismaista sekä Grönlannista ja Färsearilta.

Pohjoismaiset kielet ovat cooleja

Pohjoismaisen kieliyhteistyön tavoitteena on säilyttää pohjoismaiset kielet käyttöalueiltaan kattavina ja yhteiskunnan toimintaa ylläpitävinä kielinä, vaikka kansainvälistyminen uhkaakin pienten kielten käyttöalaa. Tavoitteen edistämiseksi hyväksyttiin vuonna 2006 uusi kielijulistus.

Julistuksen päämääränä on, että jokainen pohjoismaalainen kehittää oman asuinalueensa kielten osaamista ja että kaikilla on taustasta riippumatta oikeus kehittää ja vahvistaa äidinkieltään. Kaikkien pohjoismaalaisten tulisi voida kommunikoida keskenään ensisijaisesti jollakin skandinaavisella kielellä ja kaikkien tulisi opetella vähintään yksi vieras kieli, jota käytetään maailmalla yleisemmin kuin Pohjoismaiden kieliä.

Kielellinen yhteenkuuluvuus on yksi pohjoismaisen yhteistyön sekä yhteisten koulutus- ja työmarkkinoiden perusedellytyksistä. Elokuvilla, musiikilla ja kirjallisuudella on tärkeä rooli kielten ymmärtämisen lisäämis-

*"Polaroid"-tanssiesitys, Jo Strømngren Kompani.
Polaroid kantaesitettiin Grönlannissa vuonna 2006.
Kuva: Bo Kleffel. © Jo Strømngren Kompani.*

sä. Jos Pohjoismaiden kulttuurituotantoa hyödynnetään määrätietoisesti, nuoret voidaan saada kokemaan alueen kielet ”cooleiksi”.

Kielijulistus ei ole oikeudellisesti sitova, mutta sillä on suuri symboliarvo ja se on tärkeä poliittinen asiakirja pohjoismaisessa kieliyhteistyössä. Hyväksymällä julistuksen Pohjoismaat sitoutuvat edistämään sen tavoitteiden toteutumista.

Pohjoismaisia makupaloja kulttuuriyössä

Yli 2 500 ihmistä vieraili Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ”Pohjoismaisia makupaloja” -tilaisuudessa Kööpenhaminan kulttuuriyönä lokakuussa. Ohjelmassa oli musiikkia, kirjallisuutta ja Pohjolan joka kolkasta peräisin ollutta uutta pohjoismaista ruokaa, joka oli kävijöiden mielestä Michelin-luokkaa. Kävijöitä viihdytti Athelas Sinfonietta Copenhagen yhdessä neuvoston musiikkipalkinnolla aiemmin palkitun Palle Mikkeltorgin ja Helen Davies Mikkeltorgin kanssa. Kirjallisuussalongissa kuultiin PN:n kirjallisuuspalkinnon muutama vuosi sitten saaneen islantilaisen Einar Már Guðmundssonin ja kriitikko Erik Skyum-Nielsenin keskusteluja. Pohjoismaiden neuvoston presidentti Ole Stavad, neuvoston johtaja Frida Nokken ja ministerineuvoston pääsihteeri Per Unckel vastailivat yleisön kysymyksiin pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Kirja- ja kirjastomessut

Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto osallistuivat Göteborgin kirja- ja kirjastomessuille. Näyttelyosasto keräsi paljon kävijöitä, ja sinne oli koottu tietoa ja julkaisuja pohjoismaisesta yhteistyöstä. Kävijät saivat myös testata tietämyksensä

suositussa tietokilpailussa, joka koski Pohjoismaita ja niiden yhteistyötä.

Tämän vuoden kirjallisuuspalkinnon saaja Göran Sonnevi luki otteita ”Oceanen”-kokoelmastaan ja veti salin täydeltä väkeä. Lukuhetken jälkeen keskusteltiin runouden roolista Pohjoismaissa. Bonnier-kustannusyhtiön Eva Bonnier vakuutti, että kirjallisuuspalkinnolla on suuri kaupallinen merkitys.

Uusi sivusto tuleville elokuvantekijöille

Nuorille elokuvantekijöille suunnattu pohjoismainen dvoted-portaali avattiin vuoden lopussa Pohjoismaiden ministerineuvoston aloitteesta. Yhteistyökumppaneina ovat Tanskan, Ruotsin ja Norjan elokuvainstituutit, Suomen Elokuvasäätiö / Koulukino ja Islannin elokuva-keskus.

Elokuvanteosta kiinnostuneet 15–20-vuotiaat nuoret voivat saada portaalissa ammattilaisten neuvontaa, osallistua elokuva-chatteihin ja työskennellä vuorovaikuttaisesti. Portaalissa voi myös julkaista omia elokuvia.

Dvoted on niin ikään yrittäjäfoorumi, jossa nuoret voivat harjaantua selviytymään elokuva-alan kivenkovasta taiteellisesta ja kaupallisesta kilpailusta.

Kestävä Pohjola

Indikaattoriraportissa ”Nordiske indikatorer 2006” kerrotaan, miten Pohjoismaat ja itsehallintoalueet täyttävät pohjoismaisen kestävä kehityksen strategian vaatimukset. Raportti on työkalu, jolla valvotaan strategian tavoitteiden ja panostusten täytäntöönpanoa.

Ministerien ja parlamentaarikkojen puheenaiheita olivat ilmastomuutokset, Itämeri, uusiutuva energia ja biopolttoaineet, ydinturvallisuus, REACH, ympäristömyrkyt ja varsinkin elohopea, uhanalaiset merilinnut, kestävä kalastus sekä salakalastus.

Kannettavalle tietokoneelle myönnettiin ensimmäistä kertaa pohjoismainen Joutsen-ympäristömerkki. Fujitsun valmistamassa tietokoneessa on kiinnitetty erityistä huomiota energiankulutukseen ja raaka-aineiden käyttöön.

Huolta ilmaston tilan huononemisesta

Pohjoismainen ilmastoyhteistyö oli keskeinen aihe Pohjoismaiden neuvostossa ja Pohjoismaiden ministerineuvostossa, ja ympäristöministerit hyväksyivät aiheesta julistuksen Huippuvuorten-kokouksessaan. Siinä sitoudutaan edistämään tulevaisuudessa ilmasto-neuvotteluissa prosessia, joka voi johtaa sellaiseen maailmanlaajuisesti velvoittavaan yhteistyöhön, johon osallistuvat myös Kiina, Intia ja Brasilia. Nairobissa pidetyssä ilmastokokouksessa Pohjoismaat osallistuivat keskusteluihin kaikkia osapuolia koskevan ilmastopolitiikan luomisesta vuonna 2012 umpeutuvan Kioton sopimuksen jälkeen.

Vaikka ilmastomuutokset vaikuttavat eri tavoin eri Pohjoismaihin, mailla on myös yhteisiä haasteita. Kaikissa maissa on luvassa entistä äärimmäisempiä sääilmiöitä, kohonneita keskilämpötiloja ja merenpinnan muutoksia. Pohjoismaiden ministerineuvosto on aloittanut selvityksen 2 asteen lämpenemisen seura-

uksista Pohjoismaille, ja se teettää analyysin tieto- ja koordinoitutarpeista sekä edellytyksistä, jotka koskevat Arktisen ilmasto- ja ympäristömuutoksiin keskittyvän pitkän aikavälin tutkimuksen jatkamista.

Istunnon ilmastokeskustelussa pohjoismaiset poliitikot saivat kuulla jo tapahtuneiden muutosten seurauksista. Heillä oli myös mahdollisuus nähdä kansainvälisiä ilmastouhkia valottava Al Goren elokuva ”Epämiellyttävä totuus” yhdessä Tanskan ympäristöministerin Connie Hedegaardin ja luonto- ja ympäristöpalkinnan saajan Bogi Hansenin kanssa.

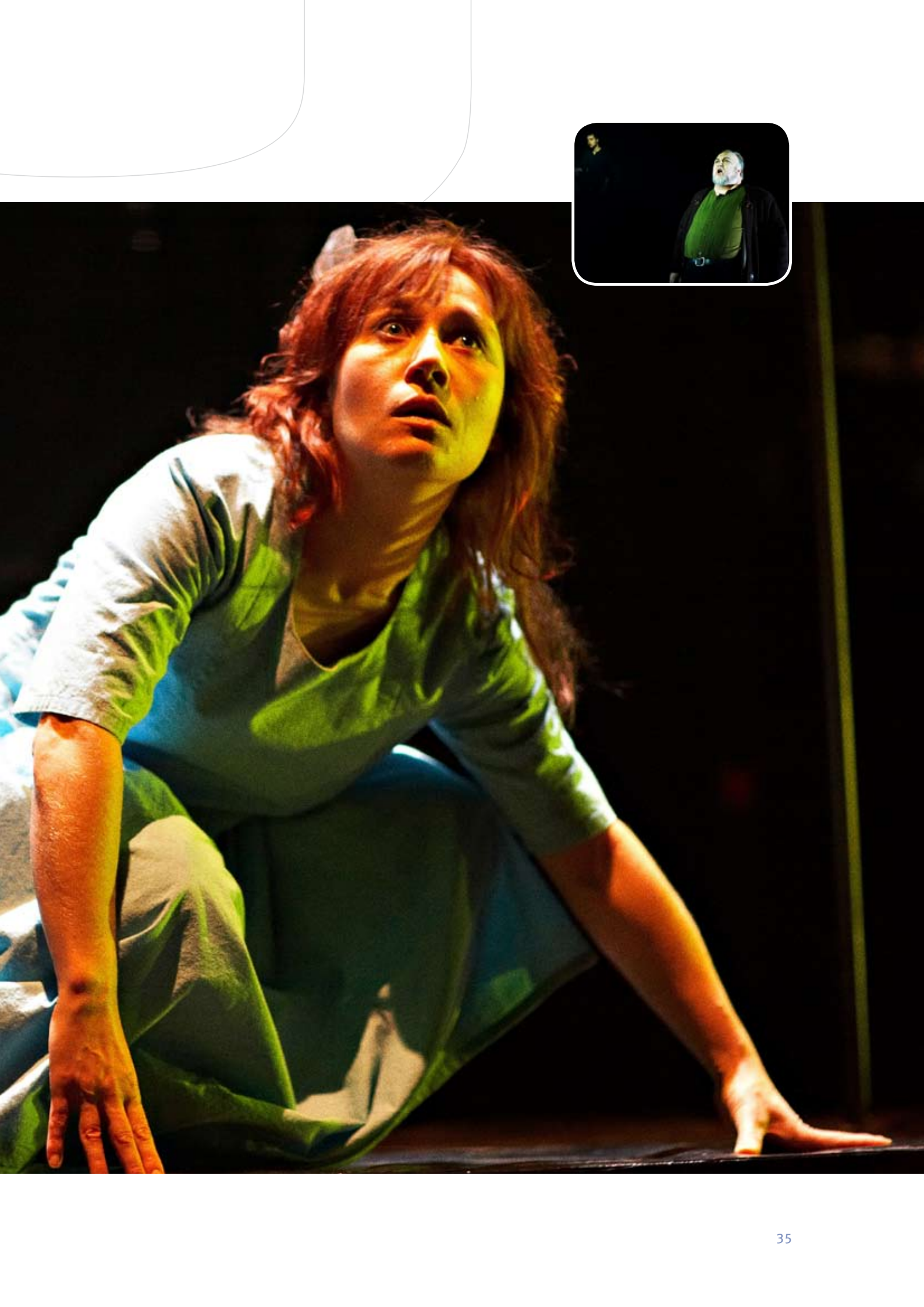
Luonto- ja ympäristöpalkinto Färsearille

”Olen iloinen siitä, että saan tämän palkinnon ja että Pohjoismaiden neuvosto keskittyy ilmastomuutoksiin. Jos haluamme välttää katastrofin, meidän on toimittava heti, koska nyt alkaa jo olla liian myöhäistä”, totesi kirjailija ja professori Bogi Hansen vastaanottaessaan neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinnon.

Hansen palkittiin ilmastotutkimukseen liittyvästä työstä ja tutkimuksista, jotka koskevat Golfvirran ilmastovaikutuksia ja varsinkin sen suunnan mahdollisen muuttumisen riskiä. Hansenilla on ollut merkittävä kansainvälinen asema, koska hän on osoittanut jo varhain ilmastomuutosten vaikutuksen arktiseen ympäristöön.

Energiayhteistyöstä vientituote

Uudesta pohjoismaisesta energiayhteistyön toimintasuunnitelmasta käydyssä istunokeskustelussa todettiin, että Nord Pool -sähköpörssiin pitäisi olla vientituote. Toimintasuunnitelman turvin Pohjoismaat voivat myös aktivoitua Euroopan energiapolitiikassa. Suunnitelmassa mainittu siirtokapasiteetti ei kuitenkaan tule riittämään, vaan lisäksi tulee panostaa uusiutuviin energianlähteisiin ja ympäristöä säästävään tuotantoon. Pohjoismaat ovat yhdessä merkittäviä toimijia vesi-, tuulivoima-, maalämpö- ja bioenergia-sektoreilla, ja tätä asemaa sekä alan pohjoismaista huippuasiantuntemusta on hyödynnettävä. Muun muassa näistä asioista keskusteltiin toimintasuunnitelmaa käsiteltäessä.

Suunnitelma hyväksyttiin istunnossa ja lisäksi päätettiin, että Pohjoismaiden tulee pyrkiä lisäämään biopolttoaineiden kehittämistä ja käyttöä sekä omista maissaan että EU:ssa.

Istunnossa pidettiin myös energiaministerien sekä neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan yhteiskokous, jonka aiheita olivat energiamarkkinoiden vapauttaminen, huoltovarmuus, uusinvestoinnit voimaverkkoon ja poliittisen ohjauksen lisääminen uusiutuviin energiamuotojen kehittämiseksi.

Kalastus-, maatalous-, elintarvike- ja metsätalousministerit perustivat erityisen bioenergiapalkinnon. Se myönnetään pohjoismaiselle henkilölle tai organisaatiolle, joka on edistänyt merkittävästi bioenergian käyttöä tai tuotantoa.

Vihreä on kaunista – paitsi levälautoissa

Ravinteiden käyttö Itämeren alueen maataloudessa on luultua suurempi ympäristöuhka, ja ravinnekuormitus uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Rehevöitymisen vastustamiseksi on ehdotettu Kioton sopimuksen mallin mukaista typpi- ja fosforipöytäkirjaa, johon sisältyisi päästöoikeuksien kauppa.

Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan puheenjohtaja johti vuoden aikana Itämeren parlamentaarikkokonferenssin työryhmää, joka on kohdistanut kaikkien Itämeren ympärysmaiden huomiota rehevöitymisongelmaan ja voimassa olevien sopimusten noudattamiseen. Työryhmän tehtävänä on

ollut myös ehdottaa toimenpiteitä, joilla maat saataisiin sitoutumaan ongelman ratkaisemiseen.

Itämeren puhdistuminen edellyttää nykyistä parempaa jätevedenpuhdistusta ja kotieläinten lietelannan käsittelyä sekä fosfaatittomiin pesuaineisiin siirtymistä Itämeren ympäryksissä. Vaikka tilanne on vakava, Itämeri on pelastettavissa oikeilla toimenpiteillä, kuten lisäämällä vedenpuhdistuslaitoksia. Työryhmä julkistaa loppuraporttinsa Berliinin parlamentaarikkokonferenssissa vuonna 2007.

Pohjoismaiden neuvosto hyväksyi vuoden aikana ehdotuksen, joka koskee matkustaja- ja rahtialusten käymäläjätepäästöjen kieltämistä Itämerellä. Parlamentaarikot pyysivät myös Pohjoismaiden hallituksia laatimaan valvontajärjestelmän tähän tarkoitukseen.

Ministerineuvostolla oli vuoden aikana kymmenkunta Itämeren rehevöitymiseen liittyvää projektia.

Ydinturvallisuus

Neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta kehotti Tšernobylin onnettomuuden 20-vuotispäivänä kohdistamaan lisää huomiota ydinvoimaloiden turvallisuuteen. Venäjän viranomaisiin on vaikutettava, jotta ne eivät pidentäisi Pohjoismaiden lähialueen vanhojen voimaloiden käyttöikää. Tiukkojen turvallisuusvaatimusten tulee koskea myös rakennettavia voimaloita. Ignalinan ydinvoimala on yhä turvallisuusriski, varsinkin jätteenkäsittelyn näkökulmasta. Valiokunta vieraili kesällä Andrejevinlahden ydinjätevarastossa ja Atomflot-tukikohdassa Murmanskissa perehtyäkseen ydinturvallisuuteen ja jätteiden varastointiin. Ohjelmassa oli myös vierailu Kuolan ydinvoimalassa.

Neuvoston istunnossa kritisoitiin Suomen päätöstä lisätä ydinvoimaa ainoana Pohjoismaana. Myös uusi reaktori huolestuttaa, koska kyseisestä mallista ei ole aiempaa kokemusta.

Burst. Pysäytyskuvia teoksesta "Moving North – 10 Short Dance Films". Kuvat: G. Magni Agústsson.

Elías Knudsen Burst-teoksessa.

Kuva: G. Magni Agústsson.

Neuvosto keskusteli vuoden aikana jäsenehdotuksesta, jossa vaadittiin rannikon läheisyyteen rakennettavia uusia ydinlaitoksia koskevan moratorion asettamista. Lisäksi käsiteltiin uraanin koeporauksia Suomen- ja Venäjän-puoleisessa Karjalassa.

Luonnon monimuotoisuus ja geenivarat

Luonnon monimuotoisuuden häviäminen on ilmastonmuutosten ohella yksi aikamme suurimmista globaaleista ympäristöhaasteista. Tämän vuoksi Huippuvuorille perustettiin uusi siementen varmuusvarasto, jossa on yli kolmen miljoonan viljelykasvin siemeniä. Sen on tarkoitus olla pitkäaikaisvarasto siementen kaksokappaleille, jotka ovat peräisin geenipankeista eri puolilta maailmaa. Varaston on myös tarkoitus turvata geeniaines, joka menetetään katastrofien seurauksena. Siemenpankin rahoittaa Norja, ja sitä hoitaa Pohjoismainen geenipankki.

Ministerineuvostolla ja geenipankilla oli näyttelyosasto ja kaksi oheistapahtumaa Brasiliassa keväällä 2006 pidetyssä biodiversiteettisopimuksen osapuolikokouksessa. Alan pohjoismainen yhteistyö tuotti myös geenivarojen saantia ja saatavuutta käsittelevän julkaisun ”Access and Rights to Genetic Resources”, joka herätti paljon kansainvälistä kiinnostusta.

Parempaa elämänlaatua Pohjolaan

Pohjoismaisen yhteistyön puheenaiheita olivat vuoden aikana myös alkoholi, syöminen, liikunta, elintarvikkeet ja tartuntataudeilta suojautuminen. Parlamentaarikot ja hallitusten edustajat keskittyivät niin ikään ihmiskauden ja prostituution vastaiseen tärkeään taisteluun.

Terveellisempää ruokaa ja lisää liikuntaa

Yli 40 prosenttia pohjoismaalaisista on ylipainoisia, ja myös ylipainoisten lasten ja nuorten osuus kasvaa. Yli puolet väestöstä liikkuu liian vähän, ja rasvankulutus lisääntyy kalan, hedelmien ja kasvien kustannuksella.

Ongelma ei koske vain yksilöitä, vaan se uhkaa myös kansantaloutta. Vuoden aikana hyväksyttiin uusi toimintasuunnitelma terveyden ja elämänlaadun parantamiseksi ravitsemuksella ja liikunnalla.

Elintarvikkeiden merkintä ja markkinointi

Ministerineuvoston puheenjohtajamaa Norja järjesti toukokuussa yhdessä WHO:n Euroopan-toimiston kanssa seminaarin elintarvikkeiden markkinoinnista lapsille. Lisäksi julkaistiin elintarvikkeiden merkintään keskittyvä raportti, joka pohjautuu marraskuussa 2006 järjestettyyn pohjoismaiseen seminaariin. Raportissa tehdään ehdotuksia, jotka liittyvät EU-komission valmistelemaan merkintäsääntöjen uudistukseen.

Kansanterveyspalkinto

Runsaan 5 000 euron suuruinen pohjoismainen kansanterveyspalkinto myönnettiin epidemiologian ja kansanterveystieteen professorille Stig Wallille, joka työskentelee Uumajan yliopistossa. Perustelujen mukaan Wall on toiminut kansallisena ja kansainvälisenä esikuvana kokonaiselle kansanterveystieteilijöiden sukupolvelle. Wallin omistautuminen alaan perustuu globaaliin vastuuseen; hänen mukaansa paikallisilla ja kansainvälisillä terveysongelmilla on yhteys.

Turvallisempia elintarvikkeita

Elintarviketurvallisuus oli vuonna 2006 keskeinen aihe kalastus-, vesiviljely-, maatalous-, elintarvike- ja metsätalousasiain ministerineuvostossa. Ministerineuvosto hyväksyi vuonna 2005 päätöslauselman eläinlääkintäyhteistyön tiivistämisestä, ja sen toteutumista arvioitiin seminaarien, kokemustenvaihdon ja yhteisten valmiusharjoitusten avulla. Ministerineuvosto on

hyväksynyt myös eläinlääkinnällisen valmiusyhteistyön strategiasuunnitelman, jota täydennettiin marraskuussa pohjoismais-balttilaisella suunnitelmalla.

Lintuinfluenssa ja muut kulkutaudit

Lintuinfluenssaan ja muihin eläimistä ihmisiin tarttuviin tauteihin eli zoonooseihin liittyy synkeitä globaaleja uhkakuvia. Vuoden aikana jatkettiin keskusteluja pohjoismaisesta rokotetuotannosta, jolla vahvistettaisiin pandemiavalmiutta. Ministerineuvoston elintarvikesektori ja Pohjoismainen innovaatiokeskus NICE osallistuvat nykyisin monikansalliseen eurooppalaiseen pilotti-projektiin, jossa tutkitaan muun muassa zoonooseja.

Alkoholi

Pohjoismaiden valtiovarainministerit päättivät ehdottaa viinin verottomuuden poistamista EU:ssa sekä alkoholin ja limuviinien vähimmäisverojen korottamista. Ministerit olivat yksimielisiä verotuksen kulutusmaaperiaatteen säilyttämisestä ja painottivat niiden säännösten ylläpitämistä, joiden mukaan ainoastaan yksityishenkilön itsensä kuljettamat tuotteet tulee tulkita yksityistuonniksi ja siten verottomiksi. Valtiovarainministerit kaipaivat myös kansanterveyteen keskittyvää eurooppalaista alkoholistrategiaa.

Sosiaali- ja terveysministerit vaativat hekin EU:lle konkreettista alkoholistrategiaa ja lisäksi nuorten alkoholinkäyttöön liittyviä erityistoimia sekä tuontikiintiöiden puolittamista. Pohjoismaissa halutaan myös enemmän tutkimusyhteistyötä ja yhteisiä toimia rattijuoppouden torjumiseksi.

Ihmiskauppa ja prostituutio

On tärkeää keskittyä ihmiskaupan sosiaaliseen ulottuvuuteen ja vahvistaa Pohjoismaiden sekä muiden pohjoisen ulottuvuuden maiden välistä yhteistyötä. Näin totesivat Pohjoismaiden sosiaaliministerit kesäkuun kokouksessaan sekä lokakuuisessa pyöreän pöydän kokouksessa, johon osallistuivat myös Baltian, Saksan, Puolan ja Venäjän ministerit. Jälkimmäisen kokouksen aiheita olivat ihmiskaupan

”lähettäjämaissa” toteutettavat ennalta ehkäisevät pohjoismaiset yhteistyöprojektit, sosiaalityöntekijöiden vaihtotoiminta sekä kansalaisjärjestöyhteistyö. Lisäksi pohdittiin uhrien aseman parantamista lähettäjä- ja vastaanottajamaissa.

Pohjoismaissa ja itsehallintoalueilla toteutettava ”Prostituutio Pohjoismaissa” -projekti on osa ministerineuvoston kokonaispanostusta ihmiskaupan kitkemiseksi.

Pohjoismaiden neuvosto hyväksyi Tukholman-kokoustensa yhteydessä huhtikuussa lausunnon, jossa vaaditaan ihmiskaupan torjumista yhteispohjoismaisin toimin. Seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuva ihmiskauppa oli yksi pääaiheista myös neuvoston Lahden-kokouksissa syyskuussa. Kokousten yhteydessä kuultiin Ruotsin ihmiskaupan vastaista lähettilästä, jonka mukaan enää ei tarvita lakeja tai kansainvälisiä sopimuksia, vaan rahaa ja poliittista tahoa. Ihmiskauppaliigat ovat mukana terrorismissa sekä huume- ja asekaupassa, joten kyse on myös turvallisuuspoliittisesta asiasta.

Ympäristö ja rikollisuus yhteistyön keskiöön

Pohjoismaiden neuvoston teettämän uuden suuren tutkimuksen mukaan pohjoismaalaiset haluavat ympäristö- ja rikoksentorjuntayhteistyötä lisättävän. Jopa 96 prosenttia haastatelluista ilmoitti, että pohjoismaista ympäristöyhteistyötä on priorisoitava, ja yhtä moni haluaa yhteisiä toimia kansainvälisen rikollisuuden torjumiseksi.

Tutkimus osoittaa, että ehdoton enemmistö kaikkien Pohjoismaiden asukkaista haluaa lisätä pohjoismaista yhteistyötä. Sen lisäksi pohjoismaalaiset haluavat parantaa EU:n kanssa tehtävää yhteistyötä. Toisaalta lähes puolet tanskalaisista katsoo, että Yhdysvaltojen kanssa tehtävä pitkäaikainen yhteistyö on erittäin tärkeää Tanskalle.

Tutkimus toteutettiin puhelinhaastatteluina lokakuussa 2006, ja haastatellut muodostivat edustavan otoksen Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin aikuisväestöstä. Haastatteluja tehtiin yhteensä 2 500 kappaletta.

Tiedotustoiminta

Pohjoismaiden neuvostolla ja Pohjoismaiden ministerineuvostolla on yhteinen Internet-sivusto www.norden.org. Sivuston tekstit kirjoitetaan pääasiassa skandinaavisilla kielillä, eli ruotsiksi, norjaksi tai tanskaksi, mutta suuri osa niistä käännetään myös suomeksi, islanniksi ja englanniksi.

Sivustossa julkaistaan arkipäivisin lyhyitä uutisia, jotka käsittelevät Pohjoismaita ja pohjoismaista yhteistyötä. Uutiset lähetetään myös sähköpostitse tuhansille pohjoismaalaisille ja muunmaalaisille tilaajille. Uutiset julkaistaan skandinaavisilla kielillä, suomeksi, islanniksi ja englanniksi.

Sivustossa julkaistaan myös Analys Norden -verkkolehdeä, jossa on poliittisia analyyseja Pohjoismaista. Analys Norden ilmestyy kerran kuukaudessa skandinaavisena, suomalaisena ja islantilaisena versiona.

Top of Europe on sähköinen uutiskirje, jossa käsitellään Pohjoismaita ja pohjoismaista yhteistyötä, ja se on suunnattu Pohjoismaiden ulkopuoliselle yleisölle.

Viikko Pohjolassa on pohjoismaisista uutisista koostuva uutiskirje, joka kootaan ja lähetään maanantaisin.

Julkaisutoiminta

Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto julkaisevat vuosittain 150–200 raporttia ja kirjaa. Julkaisuja ilmestyy käytännössä kaikilta pohjoismaisilta yhteistyöalueilta.

Tässä muutama esimerkki Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston viimeisimmistä julkaisuista:

Nordisk samarbejde. Julkaisussa esitellään uutta mielipidetutkimusta, jossa selvitettiin pohjoismaisen yhteistyön tunnettua ja yhteistyöhön liittyviä asenteita Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Islannissa.

Nordisk statistisk årsbok / Nordic Statistical Yearbook

2006. Pohjoismaiden tilastollinen vuosikirja sisältää vertailukelpoisia tilastoja, jotka havainnollistavat viiden Pohjoismaan ja kolmen itsehallintoalueen yhtäläisyyksiä ja eroja.

Spillet om den nordiske velferden. Pohjoismaiden hyvinvointipeli -raportissa keskustellaan pohjoismaisen hyvinvointimallin tulevaisuudesta globaalissa kilpailutaloudessa. Raportissa tiivistetään vuosina 2000–2005 toteutetun Pohjoismaiden ministerineuvoston hyvinvointitutkimusohjelman keskeiset tulokset, analyysit ja viestit. Lisäksi raportti sisältää useiden eturivin poliitikkojen ja muiden mielipidevaihtajien näkemyksiä hyvinvointiyhteiskunnan vahvuuksista, heikkouksista ja tärkeimmistä tulevista haasteista.

Nordic Nutrition Recommendations. Pohjoismaiset ravitsemussuosituksot -kirja sisältää päivittäistä ruokavaliota koskevat suositukset.

Norden som global vinderregion. Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto julkaisevat vuosittain yhteisen keskustelukirjan. Pohjoismaat globaalina voittaja-alueena -kirjassa keskustellaan Pohjoismaiden tulevaisuudesta. Kirjaa varten on haastateltu 27:ää pohjoismaista elinkeinoelämän, tieteen, hallinnon ja kulttuurin mielipidevaihtajaa, jotka esittävät oman näkemyksensä Pohjoismaiden vahvuuksista ja mahdollisuuksista tulevaisuuden globaalissa taloudessa.

Pohjolalla on paljon annettavaa. Tässä Pohjoismaiden lukiolaisille ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille suunnatussa keskustelukirjassa käsitellään pohjoismaista identiteettiä ja Pohjoismaiden asemaa uudessa Euroopassa. Viisi Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon saajaa esittelee kirjassa näkemyksiään pohjoismaisuudesta, eurooppalaisuudesta ja maailmankansalaisuudesta.

Julkaisuista saa lisätietoja osoitteesta www.norden.org/publikationer. Sivulta voi etsiä ja tilata julkaisuja, minkä lisäksi voi tilata Uusia julkaisuja -uutiskirjeen, josta saa tietoa tilaajan valitsemien aihealueiden uusista julkaisuista.

Tietoa Pohjoismaiden neuvostosta ja Pohjoismaiden ministerineuvostosta

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten virallinen yhteistyöfoorumi. Yhteistyössä ovat tärkeällä sijalla myös epäviralliset tapaamiset ja keskinäinen tiedonvaihto.

Ministerineuvoston tehtävänä on vahvistaa pohjoismaista identiteettiä ja yhteistyötä sekä edistää Pohjoismaiden etuja kansainvälisissä yhteyksissä. Ministerineuvostossa tehdään maidenvälistä yhteistyötä, joten päätösten on oltava yksimielisiä.

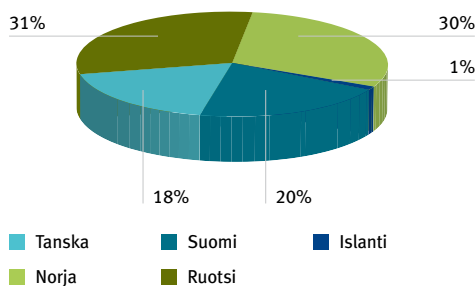
Pohjoismaiden ministerineuvoston kokoonpano riippuu kulloinkin käsiteltävistä asioista, sillä jokaista yhteistyöaluetta varten on oma ministerineuvostonsa. Päävastuu Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminnasta on pääministereillä. Yhteistyön päivittäisestä koordinoinnista vastaavat puolestaan pohjoismaiset yhteistyöministerit ja heidän valtuuttamansa pohjoismainen yhteistyökomitea. Valtaosa ministerineuvostoista ko-

koontuu useita kertoja vuodessa. Ministerineuvostojen apuna toimivat virkamieskomiteat, jotka valmistelevat ministerineuvostojen päätöksiä yhdessä ministerineuvoston sihteeristön kanssa.

Pohjoismaiden ministerineuvostossa on ollut 1. tammi-kuuta 2006 alkaen seuraavat ministerineuvostot:

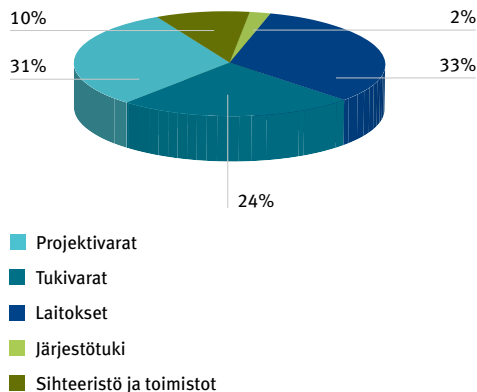
- työelämän ministerineuvosto
- elinkeino-, energia- ja aluepolitiikan ministerineuvosto
- kalastus-, vesiviljely-, maatalous-, elintarvike- ja metsätalousasiain ministerineuvosto
- kulttuuriministerineuvosto
- tasa-arvoasiain ministerineuvosto
- oikeusyhteistyön ministerineuvosto
- ympäristöasiain ministerineuvosto
- sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvosto
- koulutus- ja tutkimusministerineuvosto
- talous- ja rahapolitiikan ministerineuvosto.

Pohjoismaiden ministerineuvosto: maiden maksuosuudet 2006

Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti oli 839 643 miljoonaa Tanskan kruunua. Eri Pohjoismaiden maksuosuudet määräytyvät niiden bruttokansantulon perusteella. Itsehallintoalueet eivät osallistu Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminnan rahoittamiseen.

Pohjoismaiden ministerineuvosto: budjettikohtien kategorisointi 2006

Yhteistyöministerit 7. joulukuuta 2006

Connie Hedegaard, *Tanska*
 Jógvan à Lakjuni, *Färsaaret*
 Josef Motzfeldt, *Grönlanti*
 Jan-Erik Enestam, *Suomi*
 Lasse Wiklöf, *Ahvenanmaa*
 Jónína Bjartmarz, *Islanti*
 Cristina Husmark Pehrsson, *Ruotsi*
 Heidi Grande Røys, *Norja*

Pohjoismaiden neuvosto

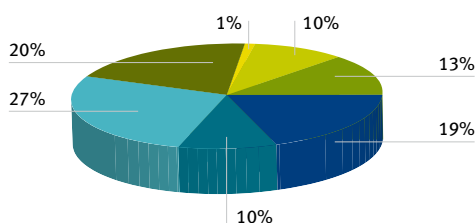
Pohjoismaiden neuvosto on Pohjoismaiden parlamenttien ja hallitusten poliittinen yhteistyöfoorumi. Pohjoismaiden neuvoston parlamentaarikot kokoontuvat kerran vuodessa istuntoon keskustelemaan Pohjoismaiden hallitusten edustajien kanssa. Istuntojen välillä työtä tehdään viidessä pysyvässä valiokunnassa ja puheenjohtajistossa.

Pohjoismaiden neuvosto tekee ministereille aloitteita ja antaa neuvoja pohjoismaisen yhteistyön suunnasta. Lisäksi se valvoo, että Pohjoismaiden hallitukset toimivat tehtyjen päätösten mukaisesti. Pohjoismaiden neuvosto keskittyy vuosittain yhteen tai useampaan politiikan alaan, joita voivat olla vaikkapa ympäristö, turvallisuuspolitiikka, kulttuuri, kestävä kehitys, lapset ja nuoret tai kuluttajakysymykset.

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto 7. joulukuuta 2006

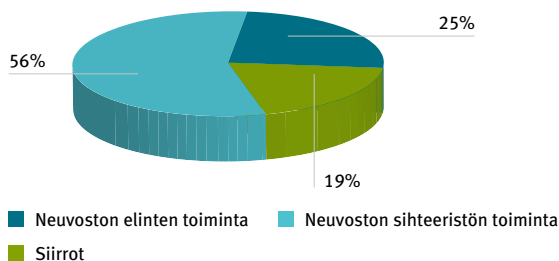
Ole Stavad, *presidentti, sosiaalidemokraattinen ryhmä, Tanska*
 Kristian Pihl Lorentzen, *varapresidentti, keskiryhmä, Tanska*
 Arja Alho, *sosiaalidemokraattinen ryhmä, Suomi*
 Outi Ojala, *vasemmistososialistinen vihreä ryhmä, Suomi*
 Simo Rundgren, *keskiryhmä, Suomi*
 Martin Saarikangas, *konservatiivinen ryhmä, Suomi*
 Rannveig Guðmundsdóttir, *sosiaalidemokraattinen ryhmä, Islanti*
 Jón Kristjánsson, *keskiryhmä, Islanti*
 Dagfinn Høybråten, *keskiryhmä, Norja*
 Berit Brørby, *sosiaalidemokraattinen ryhmä, Norja*
 Inge Lønning, *konservatiivinen ryhmä, Norja*
 Sinikka Bohlin, *sosiaalidemokraattinen ryhmä, Ruotsi*
 Gabriel Romanus, *keskiryhmä, Ruotsi*

Pohjoismaiden ministerineuvosto: budjetin pääluokat 2006

- Kulttuuri, oikeusyhteistyö ja tasa-arvo
- Koulutus, tutkimus ja työelämä
- Ympäristö- ja resurssipolitiikka
- Kasvu ja hyvinvointi
- Sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot
- Naapuruusyhteistyö
- Rakenne-erä
- Siirrot

Pohjoismaiden neuvoston menojen jakautuminen vuoden 2006 budjetissa

Neuvoston elinten toimintaan kului 30,6 miljoonaa Tanskan kruunua, mikä sisältää puheenjohtajiston ja valiokuntien toiminnan sekä monialaiset tehtävät. Neuvoston sihteeristön toimintaan sisältyy hallinnointi ja tiedotustoiminta. Siirrot käytettiin puoluetukeen, Nuorten Pohjoismaiden neuvoston toimintaan sekä lehtimiesapurahoihin.

Pohjoismaiden ministerineuvosto
Pohjoismaiden neuvosto

St. Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
www.norden.org

